

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România 2011-2012

Climata

140
Anul 15
august 2021

Director fondator: Ion Iancu Vale
Director editor:
prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoaia
Director imagine: Anton Gagiu

literare

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007

Trandafir de vară, de Emile Vernon

Climate literare

CUPRINS

Alexandr Pușkin/ Poeme celebre...3
Gheorghe Valerică Cimpoca/ În căutarea adevărului (58)
Ultimii Epigoni ai Apocalipsei ...4
Anton Gagiu/ Filozofia mea (VI)...6
Al. Florin Țene/ Conflictul cultural și noile simboluri în viziunea scriitorului Michael Dibdin
Dragoș Niculescu/ Filozofia și știința sub semnul unității...8
George Ioniță/ Poeme...10
Virginia Mateiaș/ În dialog cu Gaetano Camilo...11
Martha Esanu/ Teatrul Național „Vasile Alexandri” din Iași...13
George Anca/ Din pân la Dumnezeu (Scripte)-2...15
Mirela Minuța/ Poeme...17
Rodica Brad/ Ecourile unei mari iubiri: Lucian Blaga...18
Julia Henrieta Kakucs/ Aroma Speranței...19
ITHACA/ Colaj lyric...20
Kosiyat Rustan/ Poeme...21
Augustin Ostace/ (1) Sapienokoronasaga...22
Mihai Batog Bujeniță/ Nici cărțurari nu scapă...24
George Petrovai/ Clasicismul „Maximelor” lui La Rochefoucauld...26
Mihaly Bencze/ Ne identificăm și suntem cum gândim...28
Paul Leibovici/ Nicolae Grigorescu și opera sa plastică...29
Anca Hirschpek/ Microproze...30
Constantin Moșiincat/ Culegător de praf de stele...32
Ștefania Oproescu/ Arhitectura visului în universal cotidian...34
Luiza Cala/ Poeme...35
Gabriel Mihalache...Se terminase serbarea și cântecul...36
Marian Ilie/ „Brâncoveniana”...37
Ion Iancu Vale/ Privind la fotografii lui Emil Cioran...38
Corneliu Zeană/ Ultima ardere pe rug...39

INFO CLIMATE

Coperta 1
„Trandafir de vară”,
de Emile Vernon

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE

RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI - RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 - PENTRU
DEPUNERI ÎN EURO (SWIFT: BTRLR022) - USD: RO44BTRLUSD CRT00U0239301

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev,
Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara,
Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.

Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada,
Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar,
Israel, Italia, Macedonia, Portugalia, Republica
Moldova, Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Redactor șef: Ion Iancu Vale

Redactor șef-adjunct: prof.dr. Gheorghe Valerică Cimpoca

Colegiul redacțional: Anton Gagiu, Florea Turiac, Gabriel
Mihalache, George Piteș, Vasile Didoacă Dojana, Grigore
Grigore, Ion Teodor Palade, Sebastian Drăgan, Carmen
Georgeta Popescu

Fondatori:

Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Dragoș Niculescu, Djamel Mahmud, Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, George Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Gabriela Căluțiu Sonnenberg, Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Mihaela Loredana Mușetescu, Gheorghe Neagu, Mihai Merticaru, Ioana Stuparu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

Revistă editată de Societatea Culturală și Prietenie „LA NOI ACASĂ” Târgoviște ISSN 1843-035X

Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni

Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu; Administrare site: Dorin Let

Aleksandr Pușkin

Poeme celebre

Aleksandr Pușkin

Către un veșnic versificator

*Te-avânți și tu, Ariste, ca alții spre Parnas,
Râvnind, oricum, să-ncaleci pe aprigul Pegas -
Căutător de lauri pe căi primejdioase
Dai cu-ndrăzneală lupta în critici bătăioase.*

*Ci lasă, tu, cerneala și pana ta, Ariste,
Uitând păduri, pârâie și țintirimuri triste -
Nu cresc iubiri de flăcări în cârticia slabă.
Vezi, să nu cazi din munte! Coboară mai
degrabă.*

*Tot sunt și fără tine prea mulți poeți, și-or fi,
Ce scot la cărți, uitarea să aibă ce-nghiiți.
Poate și-acum, de zgomot când te retragi
departe,*

*Având de-o muză proastă, de veșnicie, parte,
Aripile Minervei avându-le egidă
Ascunzi un tată pentru altă Telemahida.*

*Deci teme-te de soarta poezilor de-ocară,
Ce cu grămezi de versuri întruna ne omoară -
Răspalta hărăzită de viitor e dreaptă
Că-n Pind așteaptă lauri, dar și urzici
așteaptă.*

*Când gloria nu-ți vine, să te-nspăimânti!
Apollo*

*Privindu-și Heliconul și dând de tine-acolo
Va clătina din capul cu cârlionț ca-ndată,
Cu-o joardă de răchită în geniul tău să bată.*

*Dar ce-i? Te-ncrunți? Răspunsul mi-l dă
sărmana-ți pană*

*„Mai bine taci, vei scrie. Bați gura de pomană!
Eu nu fac cale-ntoarsa când sorții hărăziră
(Să știi și tu!) ca pururi să fiu legat de liră.*

*Ce-i de mă-acuză lumea când eu în mine cred?
Tu zbiară și hulește căci tot rămân poet!”*

*Artist, poet nu-i omul ce rimă o brodește,
Și, scârțâindu-și pana, hârtie cheltuiește.
A scrie versuri bune nu e un fleac, cum crezi -
Cum Vitgenstein ușor e să-i bată pe francezi.
Pe când Derjavin, Dmitrev, Lomonosov sunt
puși*

*Mereu, la loc de cinste, între poezii ruși,
Hrănind cu minte-nălța învățători străbune -
Prea multe cărți mor iute, abia sosite-n lume,
Căci opera lui Grafov, care-n deșert răsună,
Cu Bibrus și Glazunov va putrezi-mpreună -
Nimeni n-o s-o mai știe, și n-o ceti prostii,
Blestemele lui Phoebus o vor pecetlui.*

*Ci hai să zicem însă c-ai fi în Pind ajuns,
Și că poet, mulțimea, pe drept cuvânt, te-a uns,
Că toți vor să citească ce scris la tine-n vers e.
Crezi tu că înspre tine-or începe să se verse,
În fluviu, avuția- cu-avere să te-alegi,
Tu, ca poet, să cumperi de-a valma, state-
ntregi,*

*În lăzi de fier tot galbeni răsunători să strângi,
Și-apoi, trântit pe-o rană, să bei și să mănânci?
Vai! Nu sunt scriitori bogăți pe lume, frate,
Ursita nu le tăie în marmură palate,
Nici lăzi în care aur să sune și tresalte!
Cocioaba de sub humă și podurile-nalte
Sunt ale lor palate și săli imperiale.
Îi laudă mulțimea, dar îi nutresc jurnale.
Roata fortunei trece, la ei nu face haltă;
Gol s-a născut, gol merse Rousseau-n lumea
cealaltă,*

*Cu cerșetorii Camoes, sărmanu-a petrecut,
Kostrov prin pod murit-a de nimenea știut,
Și mâini străine trupul în raclă i-au închis.
Viața lor durere-i și gloria-i un vis.*

*La spusa mea, îmi pare, că stai îngândurat!
- „Atunci de ce, vei zice, sever m-ai judecat,
Ca Juvenal pe toate să mi le pomenești,
Când despre poezie tu însuși îmi vorbești,
Certat fiind tu însuși cu muza și Parnasul,
Să-mi predici despre versuri îți dregi întruna
glasul.*

*Ce s-a-ntâmplat cu tine? Îi fi smintit sau ba?”
Ariste, la-ntrebare am să-ți răspund așa:*

*Cândva, ntr-un sat, țin minte și eu, ca toți
mireni,*

*Trăia un popă vârstnic, albit de-amarul vremii.
Trăia-n belșug și pace, și cu vecinii drept,
Încât se duse vestea că-i popă înțelept.
Însă, odată, popa prea deșertând pahare*

*Sosind de la o nuntă, cam beat, spre înserare,
Niște mujici, săracii, ieșitu-i-au-nainte
Zicându-i cu sfială: „Ascultă-ne părinte,
Noi știm că băutura, în predici, o-nterzici
Și, să nu bea, aparte, oricărui om îi zici.
Noi credem, dar, ne spune, de ce chiar
dumneata...”*

*- „Stați și-ascultați! Și popa astfel le
răspundea:*

*Ce spune popa, faceți, și nu ce popa face!
Nu pilda ci cuvântu-i urmați. Și fiți pe pace.”*

*Eu, cu aceleași vorbe am să-ți răspund, pe loc,
Dar nu să mă justific! Asta n-o vreau deloc.
Ferice-acela care, uitând de poezie,
Fără de chin și grijă să viețuiască știe,
Cu ale sale ode ne-mpovărând jurnale,
Și, fără să își piardă comoara vremii sale,
Nu-i place să se plimbe pe piscuri de Parnas,
Nu-i poftitor de muze, nici de focos Pegas.
Pe el, cu pana-n mână Ramașov nu-l
spăimânta,
El nu-i poet, Ariste, dar duce viață blândă.*

*Ci să sfârșesc odată c-oi fi plictisitor,
Și cu-a satirei pană n-aș vrea să te omor.
Prietene, acuma, după povața mea
Lasă-vei oare lira să tacă mâlc sau ba?
Alege deci: e bine când gloria-i cu tine,
Dar să trăiești în tihnă-i de două ori mai bine!*

Trec norii tot mai rar

*Trec norii tot mai rar în lungul lor alai;
O scump luceafăr trist, ce seara îmi răsai,
tu-nvălu în argint și șesurile toate,
Și golful ațipit, și stâncile-nnoptate;
Sub licărul tău slab, o tainic corp ceresc,
Din gânduri uneori mi-e drag să mă trezesc.
Eu știu c-ai răsărit în zările albastre
Deasupra celei țări dragi inimilor noastre,
Unde frumoșii plopi se-nalță maiestuoși,
Unde foșnesc în somn și mirți și chiparoși
Și unde-n dulce zvon bat valurile-n mare;
Acolo-n munți, cândva, cuprins de-
ngândurare,*

*Privind spre litoral umblam cu lenea mea,
Când noaptea pe colibe încet se așternea
Și-o tânără fecioară ce te căta în lume
Prietenilor ei șoptitu-te-a pe nume.*

În căutarea adevărului (58). Ultimii Epigoni ai Apocalipsei

„Lăcomia este o groapă fără fund, care angajează omul într-un efort neîntrerupt de a-și satisface o nevoie, fără însă a ajunge la satisfacție”, Erich Fromm

Gheorghe Valerică CIMPOCA

Prof.dr. Gheorghe Valerică CIMPOCA

Acest eseu constituie un semnal de alarmă pentru omenire și se referă la exploatarea necontrolată a resurselor naturale ale planetei Pământ, punând în pericol viața de pe această planetă. Să ne fie foarte clar „Pământul nu are nevoie de oameni. Oamenii au nevoie de Pământ”. Aici s-au născut,

aici trăiesc și vor trăi, aici mor. Este casa lor și de aceea trebuie să aibă grijă de ea. S-a ajuns ca omul să consume atât de mult încât recurge la a consuma și din casa care-i susține viața. În ziua 29 iulie 2021, am epuizat resursele naturale globale pentru anul în curs. Momentul marchează, potrivit organizației Global Footprint Network (GFN), Ziua Suprasolicitării Pământului. Trebuie luate măsuri pentru micșorarea drastică a consumului și de schimbare a modului de viață a oamenilor de pe întreaga planetă. Urgent trebuie înlocuit stilul de viață individual al oamenilor cu unul mai puțin egoist. Oare suntem pregătiți pentru acest lucru? Categorie nu, deoarece, omul nu se mulțumește cu un trai decent. El dorește pentru satisfacerea plăcerilor personale mai mult, cât mai mult, acumulează averi uriașe și este obsedat de putere. Nu se gândește că și celelalte persoane de pe planetă trebuie să aibă acces la resursele naturale ale planetei. Global Footprint Network (GFN) prezintă an de an datele statistice privind așa-numita "amprentă ecologică", prin calcularea solicitărilor globale de la natură. An de an, ziua solicitării pământului este tot mai devreme în calendarul anual, cu aproape 3 zile de la un an la altul. În acest ritm se va ajunge ca omenirea să consume doar în câteva zile tot ce poate oferi planeta ca resurse într-un an. După cum se cunoaște resursele naturale ale planetei sunt limitate. De la începutul acestor calcule, din anul 1971, când Ziua Suprasolicitării Pământului a survenit pe 21 decembrie, am ajuns, iată, la ziua de 29 iulie pentru anul 2021. Cu alte cuvinte, întreaga omenire consumă an de an mai mult decât pot produce ecosistemele planetei. Omenirea consumă mai mult teren agrar și de pășune, mai mult spațiu piscicol, mai multă pădure decât are practic la dispoziție și din ce în ce mai multă energie. Sunt aproape epuizate zăcămintele de minereuri și de carburanți (petrol, gaze naturale, cărbune). Totodată, se emană în atmosferă mai multe emisii de CO2 decât pot absorbi pădurile și oceanele pământului. Emisiile

totale ale lumii sunt de 37 miliarde tone de CO2 la nivelul anului 2020. 25% din aceste emisii provin din energie, 24% din agricultură, 21% din industrie, 14% din transporturi, 6% din clădiri și 10% din surse diverse. Această cantitate de CO2 se acumulează din an în an și la ora actuală este în jur de 2500 de miliarde de tone acumulate care nu se pierde. În momentul de față, liderii politici, economici, chiar și cei intelectuali, merg într-o direcție greșită în raport cu nevoile planetei, greșită în raport cu nevoile noastre ale oamenilor. Trebuie să ne gândim la o lume care nu are resurse infinite, economia nu poate crește la infinit. Trebuie să ne gândim la o lume economică în care creșterea e mai sustenabilă, dar care nu se va vedea raportată la PIB (Produsul Intern Brut) neapărat. Studiile arată că fericirea noastră este dată de prosperitate, dar doar până la un punct. Noi trebuie să ajungem în acel punct în care nu mai contează acumularea care duce spre inegalități. Organizația internațională Gbal Footprint Network, cu sediul la Oakland, în California, atrage atenția că această evoluție dramatică este generată și de defrișările masive, de eroziuni ale solului, de reducerea diversității speciilor. Dacă ar fi să facem un calcul, populația globului ar avea nevoie, în acest moment, de mai mult decât de o singură planetă, mai precis de 1,75 de planete. Pe Pământ sunt mari diferențe între țări în ceea ce privește consumul individual. Dacă toată omenirea ar trăi ca în Germania, ar fi nevoie chiar de 3 planete și dacă toți oamenii globului ar avea același necesar de energie ca cetățenii SUA, ar fi nevoie de 5 planete pentru a asigura aceste nevoi. Cel mai mare consumator este cel al energiei, care este și principalul poluator. El se regăsește în mai multe domenii cum sunt: producerea de energie, transportul, comunicațiile, asigurarea unui microclimat. Problema transportului se poate rezolva prin înlocuirea mașinilor cu ardere internă cu cele electrice, la nivel colectiv, nu individual. Unul dintre cei mai mari consumatori de energie de pe planetă va deveni în curând digitalizarea, stocarea și transmiterea de informații. La o digitalizare totală este nevoie de o cantitate de energie care depășește cu mult posibilitatea planetei de a produce energie electrică. Lumea nu știe ce înseamnă digitalizare, ea consideră că este o binefacere. Oameni buni, treziți-vă din beție!!! Majoritatea energiei destinată digitalizării este folosită și pentru supravegherea tuturor persoanelor de pe planetă și a activităților acestora. Libertatea oamenilor va dispărea în curând, aceștia vor într-o cușcă virtuală supravegheată de așa numita inteligență artificială (mămuțe în devenire). Planeta nu are resurse pentru acest lucru și se va sufoca în curând. La degradarea planetei intervine și folosirea comunicațiilor excesive și a celor care creează câmpuri electrostatice (așa

numitele domuri electrostatice) prin utilizarea de microunde și fascicule laser, în special prin trecerea la un sistem agresiv de comunicare și supraveghere, așa numitul 5G. Sunt interese majore în a păstra secret acest lucru, deoarece, este domeniul care aduce beneficii materiale uriașe oamenilor de la putere. Pe lângă aceste beneficii vor avea și un control total asupra oamenilor. Lungimea de undă a frecvențelor utilizate (de domeniul GHz-lor) sunt comparabile cu dimensiunile particulelor suspendate din atmosferă (praf, metale, bacterii) și contribuie la activarea și încărcarea cu energii uriașe prin absorbția microundelor. Astfel se creează condiții pentru formarea de furtuni violente, uragane, ploi abundente și descărcări electrice necontrolate. La aceste perturbări ale atmosferei contribuie și utilizarea necontrolată a rachetelor meteorologice, chipurile pentru evitarea grindinei sau producerea de ploi artificiale pe zone restrânse. Fiecare posesor de asemenea rachete nu este controlat și oprit de la acest procedeu, atâta timp cât are bani. Nici măcar nu este conștient de răul pe care îl face asupra celorlalți și asupra mediului. Este o cursă a înarmărilor contra naturii, după cursa înarmărilor nucleare. Rezervele de apă potabilă scad continuu și se apelează la apa îmbuteliată care este nocivă de peste 5.000 ori decât apa purificată și transportată pe conducte. S-a creat o industrie de îmbuteliat, transportat și distribuit apa care aduce beneficii importante unor particulari. De asemenea, apa potabilă provenită din desalinizarea apei marine, în cantități foarte mari, participă la schimbarea concentrației de sare din mări și oceane, principalul parametru care duce la evaporarea mai rapidă a apei marilor și oceanelor și formarea de furtuni și uragane necontrolate. Calitatea aerului este din ce în ce mai proastă datorată în special aruncării în atmosferă a noxelor rezultate de la termocentralele pe cărbuni, oțelăriile și prelucrarea petrolului, precum și de la arderea necontrolată a deșeurilor sau incendiile masive de vegetație, apărute în urma depășirii temperaturii de 40 OC. Amprenta mare de CO₂ din atmosferă a condus la reducerea ozonului din atmosferă și în final la încălzirea globală a planetei. Radiațiile în ultraviolet (UV) dăunătoare, venite de la soare, trec prin atmosfera terestră și ajung la suprafața planetei. În urma radiațiilor UV dăunătoare (UV-A și UV-B) au dispărut multe specii de animale și specii din flora planetei, a crescut temperatura planetei contribuind la încălzirea globală. La rândul ei încălzirea globală a dus la topirea gheții de la polii pământului și la topirea ghețurilor terestrii, crescând nivelul mărilor și oceanelor. Creșterea nivelului mărilor și oceanelor va acoperi o bună parte din câmpiile planetare și din țărmurile joase. Există un cerc vicios din care nu se poate ieși decât luând măsuri corespunzătoare.

Toate acestea sunt știute și dovedite științific, dar nu se iau în seamă. Ce fac marii conducători în acest timp? Nimic pentru mediu, nimic pentru planetă. Au lăsat planeta la cheremul unor bogați cu ajutorul cărora au ajuns în fruntea statelor. Sunt promovate persoane dubioase în fruntea unor companii mari consumatoare de energie și de materiale, cu idei din cele mai fanteziste pentru satisfacerea plăcerilor celor bogați. Pentru unii planeta Pământ nu le mai satisface dorințele. Cu cheltuieli colosale și cu consumuri exagerate se

apelează la turismul spațial, la popularea satelitelui natural al Pământului Luna și la popularea altor planete (Marte) din sistemul nostru solar. Aceștia sunt considerați adevărații vizionari ai omenirii. Restul sunt considerați inculți și proști, dar importanți pentru a le consuma toate produsele lor inutile, mărindu-le averile an de an. Nu te poți împotrivi celor care au ambiții de mărire și de putere, sau alte devieri de la normalitate. Pe mai toate teritoriile, care se consideră democrate, au ajuns în fruntea statelor oameni de paie, politicieni care aplică principiu „cine nu e cu noi este împotriva noastră”, și cine este împotriva noastră trebuie eliminat. Acum, când ei au pârgii de control asupra populațiilor de 100% prin intermediul mass-mediei și prin urmărirea electronică a tuturor activităților omului modern (amprentarea electronică a fiecărui individ), orice abatere de la directivele politice este sancționată prin excluderea din societate a celor ce se opun. Se folosesc mai multe forme de amenințare precum: războiul, arma atomică, arma de distrugere biologică în masă. Cetățenii UE consumă 20% din resursele naturale ale planetei, deși reprezintă doar 7% din populația lumii. Acest consum este direct responsabil pentru fenomenele meteo extreme resimțite din ce în ce mai des pe continent. Europa este în pragul unei catastrofe climatice. Temperaturi de peste 40OC în aproape toată Europa au dus în acest an la incendii masive de păduri și pășuni în țări precum: Spania, Portugalia, Grecia, Turcia, Cipru. În același timp au loc inundații, alunecări de teren și căderi masive de apă într-un timp scurt și pe zone extinse, cu debite ce depășesc frecvent 80 l/m² (Germania, Belgia, Italia, România și altele). Ce măsuri am luat noi, oamenii, în acest timp? Sau ce facem noi în acest timp? Nimic altceva, ne războim unii cu alții (vaccinați contra vaccinați), datorită unui vaccin inventat ca să liniștească lumea că totul este sub control (sub controlul cui???, al banului, bineînțeles). Lăcomia bate-o vina!!! Ea este principalul motiv pentru care omenirea nu se mai oprește din creșterea consumului inutil și depășirea cu mult a rezervelor naturale ale planetei. Se stimulează consumul pentru a crește averile celor bogați și a le satisface plăcerile absurde. Pentru acest lucru se apelează la o categorie de oameni, mai bine zis neoameni, așa numiții „Epigoni”. Eminescu îi descrie pe acești oameni prin mândria nesăbuită a lor, afișată fără rușine și fără frică: „Iară noi? noi, epigonii?.../ Simțiri reci, harfe zdrobite,/ Mici de zile, mari de patimi, inimi bătrâne, urâte,/ Măști râzânde, puse bine pe-un caracter inimic;/ Dumnezeu nostru: umbră, patria noastră: o frază;/ În noi totul e spoială, totu-i lustru fără bază;/ Voi credeți în scrisul vostru, noi nu credem în nimic!”. Epigonii, conform dicționarului DEX, sunt urmașii nedemni ai unor oameni iluștrii care au contribuit la progresul omenirii. Prin această asemuire, care ar trebui înțeleasă retoric, se adresează unei societăți tot mai dezaxate și rupte de valori, o societate fără morală, care sacrifică toată planeta pentru satisfacerea nevoilor personale tot mai aberante. Numărul Epigonilor este din ce în ce mai mare și a acaparat tot sistemul democratic al planetei. „S-a întors mașina lumii, cu voi viitorul trece;/ Noi suntem iarăși trecutul, fără inimi, trist și rece;/ Noi în noi n-avem nimica, totu-i calp, totu-i străin!.....”, „Noi cârpim cerul cu stele, noi mănjim marea cu

→ Continuare în pag. 9

FILOZOFIA MEA (VI)

Anton GAGIU

De multe ori viața ne obligă să alegem părți ale unor oameni, și nu întregul lor, pentru că acel întreg are defecte de... fabricație, genetice sau dobândite, cel mai adesea dobândite. Ni s-a întâmplat câteodată să luăm contact cu operele unor artiști indiferent în ce domeniu, care să ne lase fără suflare, dar acest moment nu ține mult pentru că apare ceva dincolo de operă care ne aduce suflul la loc. Acest ceva poate fi o umbră, o rătăcire, o faptă sau mai multe ale făuritorului de operă care să estompeze valoarea acesteia. Estomparea este doar simbolică, indirectă care poate naște o umbră de îndoială asupra operei în sine. Să mă explic: aflii despre un mare poet și om de cultură că este antisemit, xenofob, rasist (e greșit? da), sau că este naționalist până la extrem (este greșit? poate nu, dacă mai are măsură). Atunci opera lui cum o cataloghezi? Mai are aceasta o valoare pentru tine? Are! Dacă aceste „calități” enumerate mai sus nu se regăsesc în acea operă, dacă da, evident că nu mai are. Sau putem alege varianta în care să extragem din ea „calitățile” enumerate mai sus, dacă acestea există și să purcedem să-i clădim o operă curată, din care am eliminat extremismele. E normal să facem noi din exterior acest lucru, dacă el, autorul nu a făcut sau nu a fost convins de viață s-o facă? Evident că nu. De aceea extremismele atârnă de opera unor autori precum pietrele de moară, și nu doar pe momente ale vieții, ci pentru totdeauna, pentru că acestea nu fac parte din normalitate. Dar este posibil să întâlnim și autori atașați ei înșiși ca oameni de conducători îndoielnici în faptă și gândire, extremiști, închistați, încremeniți în timp, vânduți unor idealuri vetuste, sau indoctrinați cu ideologii false despre om și societate, și pe alocuri și opera lor are presărate pe ici pe colo sau în totalitate îndemnurile unei astfel de ideologii. Ce facem? Opera unui astfel de autor o eludăm

complet ca și cum nu ar exista sau păstrăm esența ei? E o întrebare la care ar trebui să reflectați. Ce aș face eu sau ce fac într-un astfel de caz? Păstrez pentru mine valoarea ei. Cum să nu păstrez un mesaj care mă cutremură la propriu și la figurat, care mă transpune din viețuitor al planetei în creator al viitorului ei? Opera care transmite emoție și dă posibilitatea minții și sufletului tău să o cultive merită însușită, promovată, dar mai important este faptul de a o transmite celor ce vin, îndepărtând din esența ei acele carențe despre care am vorbit mai sus. Este posibil ca rătăcirile literare ale unor astfel de autori să fie conjuncturale, de moment, dictate de împrejurări istorice, de interese de grup sau chiar personale, dar opera în sine să aibă valoare. De-a lungul istoriei regilor, împăraților, conducătorilor de oști, capilor unor mulțimi li s-au închinat ode de către lăudătorii vremii din motivele enumerate mai sus. Acest motiv nu trebuie să ne împiedice, ca opera unor astfel de autori în ansamblul său să nu o luăm în considerare, ca pe un bun demn de prețuit și mai ales de cunoscut. Cunoașterea a fost dorința principală a omului din totdeauna. Se pare că Dumnezeu tocmai pe asta s-a bazat când a creat lumea, pe dorința creației sale de autocunoaștere care conduce la dezvoltarea umanității sau... doamne ferește! la distrugerea ei. Am auzit o vorbă din popor rostită de un hâtru al satului în care m-am născut, care suna cam așa: „unde-i minte-i și prostie”. În fond autorul acestei ziceri se referea la un individ din sătucul acela care era cunoscut ca fiind un „om deștept” sau luat drept om deștept, dar care comisese o faptă oribilă, curmase viața unui consătean. Nu luăm în considerare împrejurările comiterii faptei pentru că nu sunt relevante pentru descrierea de față, dar putem face legătura dintre comportamentul uman într-o anumită situație și nivelul de înțelepciune al insului care comite o

astfel de faptă la un moment dat. Așa se poate întâmpla și cu o minte luminată care creează opere monumentale, dar are deviații grave de la logica vieții în anumite momente. Atunci noi ce avem de făcut? Să rămânem cu partea lui de operă care ne emoționează și dă aripi sufletului și să nu ținem cont de restul... dacă se poate. A o ignora în totalitate, e o mare pierdere nu numai pentru noi ca indivizi, ci și pentru societate în ansamblul său. Se pare că nivelul cunoașterii a mers atât de sus încât cunoașterea în sine a devenit un pericol pentru că sleim planeta de resurse și la un moment dat ne va lăsa de izbeliște. Ce nu a reușit omul să facă îndeajuns? Să se cunoască pe sine. Poate este un paradox, dar aceasta este realitatea. Sinele nostru are încă multe oaze neexplorate îndeajuns. Poate de aceea nu am reușit să eradicăm unele boli, deși încercăm de zeci de ani. Iată, acum apar unele noi și suntem copleșiți de neputință în continuare. Ce înseamnă asta? Că Dumnezeu s-a supărat pe noi? Că ne lasă să ne descurcăm singuri? Că fără îndrumarea lui suntem pierduți în spațiu și timp și că în curând, poate în câteva sute de ani, așa cum probabil s-a mai întâmplat pe aici, vom produce distrugerea acestei Planete Albastre minunate pentru că i-am epuizat resursele într-un mod brutal și am condus-o spre autodistrugere.

Conflictele culturale și noile simboluri în viziunea scriitorului Michael Dibdin

Al. Florin ȚENE

Bucuria sfârșitului Războiului Rece nu a fost de lungă durată, pentru faptul că au apărut conflictele culturale și ale simbolurilor, prin redescoperirea identităților vechi sub steaguri noi, de multe ori folosite

în vechime, ce duc la ciocniri culturale și chiar războaie cu dușmani noi, însă, și ei vechi.

Într-o carte apărută la Veneția, al scriitorului Michael Dibdin, intitulată simptomatic „Laguna moartă” se subliniază că nu există prieteni adevărați fără dușmani interesați și adevărați. Autorul mai spune că dacă nu dușmănim ceea ce nu suntem, nu iubim ceea ce suntem cu adevărat. Consider că acestea sunt veridice înțelesuri vechi pe care le înțelegem acum destul de dureros după un veac și jumătate de sentimentalism. În carte se spune că cei care le neagă își reneagă familia, moștenirea, cultura, drepturile dobândite prin naștere, și chiar identitatea. Citind în carte despre aceste fenomene, mi-am adus aminte de ce supunea fabulistul grec Esop, că: „Vrăjmășiile mari sunt anevoie de împăcat.” Acest adevăr ce se desprinde din cartea venețianului nu poate fi ignorat de oamenii de stat, de politicieni și cercetători. Pentru popoarele care își caută identitatea, cum ar fi Ucraina, și își reinventează etnicitatea, dușmanii sunt esențiali, în exemplul nostru este Rusia, iar dușmăniile cele mai periculoase apar în contemporaneitate de-a lungul liniilor de falie dintre marile civilizații ale lumii.

Tema esențială a acestei cărți, în rezumatul ei, este: identitățile culturale și cultura, care, la nivelul cel mai extins, sunt identități civilizaționale, ce determină modele de coeziune, de dezintegrare și de anemozități conflictuale de după Războiul Rece.

Cartea este structurată în cinci părți în care se dezvoltă ideile acestei teze principale.

În prima parte este dezbătută, pentru prima oară în istorie, politica globală subliniind că aceasta este multipolară și multicivilizațională, fiindcă modernizarea are un ritm diferit și diferă de occidentalizare și nu produce nici o civilizație universală, nici o occidentalizare a societăților care nu sunt occidentale.

Echilibrul de putere între civilizații este dezbătut în partea a doua, în care este vorba de influența relativă a Occidentului asupra acestor civilizații, această influență fiind în scădere. În timp ce puterea economică, militară și politică a civilizațiilor asiatice crește, probabil și datorită exploziei petrolului. Islamul cucerește tot mai mult teritoriu și popoare, acest fapt are efecte destabilizatoare și extremiste asupra țărilor musulmane și a țărilor vecine, în timp ce civilizațiile nonoccidentale își

reafirmă valoarea propriilor culturi.

La acest fenomen, mai adaug faptul că extremiștii islamici încearcă să destabilizeze occidentul prin atentate și crime.

Autorul în partea a treia ne anunță că a apărut o ordine mondială bazată pe civilizații, unde societățile cu afinități culturale cooperează între ele, că au apărut eforturi de a face societățile să treacă de la o civilizație la alta eșuează, iar țările se grupează în jurul statelor nucleu sau conducătoare ale civilizației lor. În acest context, dau exemplul Rusiei.

În partea a patra, autorul abordează pretențiile universaliste ale Occidentului care îl aduc pe acesta la un conflict cu alte civilizații, în special cu China și Islamul, la nivel local prin războaiele de falie, cele mai cunoscute fiind dintre musulmani și nonmusulmani, ce duc la „ralierea țărilor înrudite” și la escaladarea conflictelor, ceea ce determină, ca statele - nucleu să încerce să pună capăt acestor războaie.

În final, în capitolul cinci autorul abordează tema supraviețuirii Occidentului care depinde de reafirmarea de către SUA a identității lor occidentale și de acceptarea occidentalilor a faptului că civilizația lor este unică, dar nu universală, precum și de eforturile comune de a-și reînnoi și de a-și apăra civilizația împotriva provocărilor venite din partea Chinei, Islamului și religiilor ce încurajează extremismul. Se poate evita un război global dacă liderii politici vor recunoaște caracterul multicivilizațional al politici globale și dacă vor coopera pentru a-l menține.

Citind această carte, pot spune, că fenomenul globalizării și tehnologia a făcut ca Terra să fie un sat. Ar fi un paradox ca să se lupte cei dintr-un capăt al satului cu celălalt capăt al satului. Ar avea un rost acest război? Ar murii oamenii satului și n-ar mai fi nici-un locuitor. Ar dispărea și cultura și simbolurile pentru care se hărțuiesc.

În acest context a apărut și fenomenul protestatar Black Lives Matter, care propune dărâmarea și ștergerea din istorie a marilor simboluri ale descoperirilor umane. Președintele academiei Ioan Aurel Pop, spune: „Ce am descoperit noi pentru a șterge din memoria omenirii marii descoperitori?” Și academicianul continuă: „Prin aceste descoperiri geografice, Europa s-a expandat și a dus pe alte continente propria civilizație, cu cele bune și cu cele rele. După călătoria lui Magelan se extinde circuitul internațional de valori, de la mărfuri comerciale până la idei, prin creșterea mobilității oamenilor. În ciuda unor voci care îi judecă azi pe Columb și Magelan în chip greșit, după criteriile actuale de moralitate și de legalitate, ei au condus la cunoașterea aprofundată a propriei noastre planete și chiar la globalizarea atât de laudată de criticii lor. Înainte de a da jos statuile lui Columb și Magelan, ar fi bine să ne întrebăm ce am descoperit noi pentru omenire, pentru oameni, pentru români, pentru grupul din care facem parte”, a spus Ioan Aurel Pop, pe pagina sa de Facebook.”

Concluzia a esențializat-o la jumătatea secolului XIX Wilhelm Friedrich Nietzsche: „Lumea pare să fie plină de oameni care slujesc adevărul, și totuși virtutea dreptății este așa de rar întâlnită și mai rar recunoscută și aproape întotdeauna urâtă de moarte.” iar din România îi răspunde Mircea Eliade în secolul XX: „Moartea dă unor oameni o viață de care existența lor pământescă ajunge o simplă umbră.”

FILOZOFIA ȘI ȘTIINȚA SUB SEMNUL UNITĂȚII

Dragoș NICULESCU

Continuare din numărul trecut

Dar, pe lângă integrarea biologică și cognitivă, mai există o integrare, și mai înaltă, simbolică și axiologică, a personalității care produce integrarea adaptativă a individului, cu toate calitățile sale, la mediul înconjurător. De multe ori, reacția afectivă precede și predomină pe cea cognitivă (Golu și Dicu, 1972). Se poate vorbi chiar de o cunoaștere afectivă, la care apelează mai ales cunoașterea artistică. De aceea, chiar dacă mai apar uneori anumite deosebiri, valorile afective se suprapun de obicei peste cele de utilitate. Cele două emisfere cerebrale explorează lumea în mod diferit. Dar ele comunică și colaborează între ele prin intermediul corpului caos, așa încât, în cele din urmă, rezultă o cunoaștere unitară. A. Restian spune că „Pentru a putea cunoaște lumea sub toate aspectele ei, semnalele primite trebuie să fie atât de amestecate, prelucrate, elaborate și integrate, încât am putea vorbi de o unitate a formațiunilor și a mijloacelor care intervin în procesul de cunoaștere, adică de o unitate a cunoașterii senzoriale cu cunoașterea rațională, a cunoașterii cognitive cu cunoașterea afectivă, a cunoașterii artistice cu cunoașterea științifică, a cunoașterii științifice cu cunoașterea filozofică și așa mai departe.

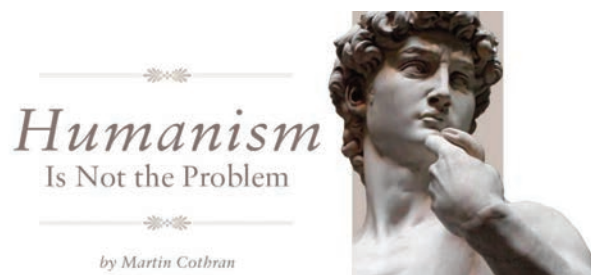
2.5.3. Integronica – știința proceselor de integrare și a sistemelor hiperintegrate.

Integronica nu este, desigur, știința universală la care au visat unii filozofi (Descartes, Leibniz), în stare să rezolve toate problemele cu care suntem confrunțați. Pentru că, după cum demonstrează

logicianul, matematicianul și filozoful austriac Kurt Gödel în teorema completitudinii, nici un sistem nu poate fi suficient pentru a putea oferi o explicație completă și necontradictorie. Iar Paul F. Jacobs, profesor de filozofie și religie în Mississippi State University, SUA, precizează că nici un sistem nu poate explica lumea în toată complexitatea și diversitatea ei. Studiind legăturile indisolubile dintre diferitele obiecte și fenomene, integronica încearcă doar să depășească limitele extrem de strâmte ale celorlalte științe particulare, pe care nu le poate înlocui. Nivelul atins însă de aceste științe particulare, care au ajuns să se simtă încorsetate în propriile lor granițe, solicită astăzi, cu și mai multă acuratețe, o viziune totalizatoare. Știința a înregistrat o expansiune explozivă, uneori pe seama altor forme de cunoaștere. Subliniind limitele abordărilor fragmentare și necesitatea unei viziuni globale, integronica încearcă să evite astfel de situații, accentuând și mai pregnant faptul că trebuie să se țină seama nu numai de subsistemul asupra căruia trebuie să acționăm, dar și de legăturile lui cu celelalte subsisteme și, în final, cu suprasistemul din care toate subsistemele fac parte. Iar acest suprasistem este, după cum arată integronica, foarte mare, pentru că toate obiectele și fenomenele se leagă, în cele din urmă, între ele. Știința este, ea însăși, un sistem. Adevărurile științei nu pot rămâne izolate, fiind organizate în teorii și sisteme, dintre care unele, așa cum ar fi teoria probabilităților, teoria informației și teoria jocurilor, au un caracter de liant interdisciplinar. Despre știința ca sistem, despre unitatea cooperativă dintre științe, care se manifestă ca un câmp de forțe, ca o țesătură care caută să cuprindă în ochiurile ei realitatea atât de complexă, s-a mai vorbit destul de mult. Lumea întregă se comportă, după cum arată biologul, scriitorul și umanistul britanic Sorell Huxley (1696), ca un vast sistem, într-o continuă evoluție și organizare, într-un proces direcționat, care tinde spre realizarea a noi și noi potențialități. În căutarea a cât mai multe sensuri și semnificații noi, integronica nu poate ignora legăturile dintre artă și știință și, mai ales, legăturile dintre știință și filozofie. Dacă știința transformă realitatea prezentă cu o rapiditate la care este din ce în ce mai greu să ne adaptăm, viitorul depinde mai mult de morală, de filozofie, de modul în care vom ști să folosim cunoștințele științifice de care dispunem. Așadar, pentru a putea aborda lumea în toată unitatea și complexitatea ei, cu toate sensurile și semnificațiile sale, integronica trebuie să se ocupe

tocmai de relațiile și interdependențele dintre ele. Ea se înscrie astfel în contextul gândirii moderne, care este, subliniază M. Malița, globală, probabilistică, modelatoare, operatoare, pluridisciplinară și prospectivă. A. Restian îl citează, semnificativ, pe Jaques Maritain, care arată că nu realitatea cere științei să fie adevărată, ci știința cere realității să fie științifică, pentru că știința construiește o nouă realitate. Importanța concepției integronice constă în faptul că ea descrie regulile, principiile și mijloacele prin intermediul cărora se organizează și se reorganizează lumea înconjurătoare, încercând să depășească limitele impuse de cel de-al doilea principiu al termodinamicii. Pe de altă parte, studiind legăturile indisolubile dintre diferitele obiecte și fenomene, ne oferă posibilitatea optimizării deciziilor noastre în funcție de întregul context al fenomenelor. Integronica este știința proceselor de integrare și a sistemelor

hiperintegrate. Concepția integronică este mai largă și mai profundă decât teoria sistemelor, decât cibernetica, ecologia și știința, ea reușind să explice modul în care apar și se integrează diferitele sisteme, din ce în ce mai mari și mai complicate. Atrage astfel atenția asupra riscului pe care îl reprezintă abordările parțiale și asupra pericolului reduționist al științelor particulare, căutând să ajungă la o unitate mult mai profundă decât au reușit să realizeze cercetările interdisciplinare.

→ Continuare din pag. 5

valuri,/ „Mai grav este că Epigonii zilelor noastre își educă copiii lor tot în spiritul epigonic, lipsindu-i de posibilitatea alegerii unui viitor propriu. Nu-i lasă să decidă singuri asupra viitorului lor, nu le lasă nici o resursă naturală pentru viitor, nu le lasă nici o speranță. Pe părinții și pe înaintașii lor competenții îi izolează, nu-i interesează opiniile și nici sfaturile acestora. Pentru epigonii zilelor noastre, cei ce au muncit și au creat o mare parte din bunurile acestei planete, ajunși acum aproape de finalul vieții, reprezintă o povară de care trebuie să se debaraseze. Uită că pentru toți "Moartea succede vieții, viața succede la moarte"/ Alt sens n-are lumea asta, n-are alt scop, altă soartă;/, spune Eminescu în Epigonii și încheie poezia cu „Rămâneți dară cu bine, suntem firi vizionare,/ Ce făceați valul să cânte, ce puneți steaua să zboare,/ Ce creați o altă lume pe-astă lume de noroi; /Noi reducem tot la pravul azi în noi, mâini în ruină,/ Proști și genii, mic și mare, sunet, sufletul, lumină,/ Toate-s praf... Lumea-i cum este... și ca dânsa suntem noi,,. Marele Eminescu se considera și el un Epigon prin acceptarea lumii cel înconjurată. Opoziția la acea lume l-a costat viața. Acum, după aproape 150 ani, lucrurile sunt și mai grave. Tot mai mulți oameni s-au convertit în Epigoni. Chiar și eu mă încadrez în rândul epigonilor pentru că am acceptat lumea așa cum este, am acceptat toate legile impuse și așa numite „beneficii materiale,, ale unei societăți bolnave pentru consum exagerat. Totul se datorează comodității și nepăsării față de semenii și față de natura înconjurătoare. E timpul să ne deșteptăm, să luăm poziție față de ceea ce s-a petrecut și se petrece acum pe glob. Să contribuim pentru reducerea consumului, pentru reducerea creșterii necontrolate a produsului intern al țărilor de pe glob. S-au făcut studii asupra evoluției mediului în ultima sută de ani și s-au tras unele concluzii referitoare la încălzirea globală și degradarea

planetei. Autorii studiului consideră că factorul principal pentru actuala evoluție îl reprezintă situația din sectorul energetic și al transporturilor. Cu toate că se știe, se mimează cu unele reforme propuse, în timp ce adevărații poluatori își continuă activitățile nestingheriți. Populația actuală se împrumută de la generațiile viitoare, nu pentru a rezolva criza ecologică (a se vedea planul UE pentru redresare și reziliență), ci pentru a crește și mai mult consumul. Începând cu anul 1970, cerem de la Pământ mai multe resurse decât acesta poate genera într-un an și ne afundăm și mai mult în datorii pe care nu le vom putea achita vreodată. A început Apocalipsa o dată cu „ultimii Epigoni,,. Consecințele acestui consum excesiv sunt reprezentate de pierderea biodiversității, defrișări masive, diminuarea drastică a stocurilor de pește, creșterea deficitului de apă, eroziunea solului, poluarea aerului și schimbările climatice necontrolate. Toate acestea duc la fenomene meteorologice extreme din ce în ce mai frecvente. An de an înregistrăm secete, inundații și incendii pe teritorii din ce în ce mai mari. La rândul lor, acestea provoacă tensiuni și conflicte ce agravează inegalitățile socio-economice. Majoritatea conducătorilor nu cred în încălzirea globală și nu sunt de acord cu încetinirea consumului de resurse naturale, cer să mai așteptăm mai mulți ani, chipurile până când „savanții lor,, vor stabili cauzele încălzirii. Eu consider că nu ne putem permite să așteptăm încă doi ani, cinci ani, zece ani..... sau mai mulți. Realitatea ne arată că ne apropiem periculos de mult de momentul în care va fi prea târziu. Dacă dăm un semnal pe agenda anului 2030 și începem să luăm măsuri și să atingem acei parametri stabiliți astfel încât să menținem planeta vie, e bine. Amânarea până în anul 2050 este prea departe și va reprezenta o barieră clară dacă ne ducem spre pieirea omenirii sau reușim să menținem specia umană pe această planetă.

Va urma

POEME

George IONIȚĂ

ai luat cu tine...

ai luat cu tine doar amintirile -
câte au mai rămas
lăsând aici
scăunelul cu trei picioare
nu îți va mai fi de folos
și oricum
el trebuia să rămână aici
apoi ai încuiat încet ușa
trăgând parcă de timp
o dată...
de două ori...
și ai pus cheia cu grijă
sub preșul țesut de mama
din cârpe colorate
ai inspirat adânc din aerul acesta
de toamnă târzie
și m-ai întrebat
„acum, încotro mergem fiule?”

te-am așteptat...

te-am așteptat să vii aseară
să-mi umpli gândurile mele
priveam cum iarna
ninge trist afară
punând în calea ta
un alb covor
de neatins stele

și-am fi plecat
pe părțile moi
strivind sub pasul nostru
neînceputele zăpezi
și viscolul ar fi suflat
printre nămeți
să nu rămână urme înapoi...

se-adună anii

se-adună anii împovărați de zări
pe frunzele-arămii
lumina cade cenușie
din cerul răscolit de nori

și atât de aproape
în care și-au înfipt
ca niște rădăcini vârfurile lor
copacii

mă simt străin și fără rost
și-aceia oglindă caut
cu chipul ce mi-a fost odată mie

nisipul în clepsidră grăbit se scurge
tot mai anost
iar clipa ce se naște
e deja târzie...

uneori...

(tatălui meu)

mă întreb uneori
unde este lumina din privirea ta
de ce ea se oprește în gol
sau poate dincolo de el
de ce amintirile tale au devenit
de nepătruns
iar lumea ta nu mai este și a mea
de ce mă întreb de prea multe ori
„pe fiul meu l-ai mai văzut?”...

eu/tu

de-o parte eu -
tu de cealaltă
și între noi un zid transparent
de care ne lipim mâinile
buzele
mimând o îmbrățișare
un sărut...
doar privirile ni se întâlnesc
ca și cum zidul nu ar fi
uitându-ne așa ore întregi
poate chiar ani
până ce ochii ni se golesc
am putea crede atunci
că niciunul dintre noi nu a fost
adevărat
dacă n-am avem fiecare lacrima
celuilalt...

la o Țigară

să te trezești în fiecare dimineață
doar cu perna în brațe
cu toate visele nevisate
să-ți faci singur cafeaua
și să-ți aprinzi o țigară
să tragi adânc fumul în piept
ca pe o îmbrățișare
uitând să mai respiri
apoi alta și alta
până se umple scrumiera
abia atunci poți mormăi
scrâșnind printre dinți
mama ei de viață !

într-o gară

stau ascunși călătorii
peronul e gol
și abia de mai picură norii
o ploaie deasă
măruntă
cui îi mai pasă de ceasul
care nu mai arată orele
că iar întârzie acceleratul
trenul acesta care trece
numai o dată
în care mulți n-or să încapă
și vor rămâne aici să se petreacă
în gara asta mică și roșie
de toți uitată
plină de praf și de noapte
încându-și amarul
într-o cinzeacă...

singurătate

rătăcesc pe strada pustie
pașii cu amintiri îi măsoară
imagini uitate re'nvie
doruri care și astăzi mai dor

*
soare cu raze de gheață
frisoane pe trupul bolnav
visez păduri albastre
plutind pe-o mare de maci

Virginia Mateiaș în dialog cu Gaetano Camillo, poet nominalizat la premiul Nobel pentru literatură în anul

1995, despre rolul poetului și al poeziei

Virginia MATEIAȘ

„Cred că rolul poetului este de a continua să scrie despre toate acele lucruri care dau un sens vieții, despre iubire, prietenie și libertate.”
Gaetano Camillo, Roma, 21 iulie, 2021

V.M Bun găsit, Gaetano Camillo! Consider că înțelepciunea și frumusețea cărților pe care le-ați scris pot fi chei către găsirea luminii interioare de care, acum mai mult ca oricând, avem atâta nevoie. Să vorbim așadar despre lungul drum către desăvârșire al poetului și al poeziei sale.

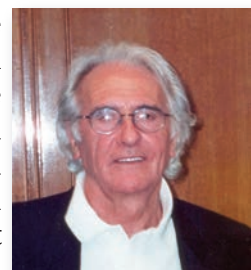
V-ați născut la Roma și aveți șapte ani când a izbucnit cel de-al doilea război mondial.

Vorbiți-ne despre copilăria petrecută în Orașul etern. Care erau visurile copilului de atunci? Ce v-a marcat în acea perioadă?

G.C. – Înainte de a răspunde la întrebările dumneavoastră, vreau să vă mulțumesc pentru că, după aproape 20 de ani de când am avut onoarea să vă cunosc în România, încă vă mai amintiți de mine. M-am născut la Roma într-o familie modestă, lângă terenul de fotbal pe care îl îngrijea tatăl meu și, cum era de așteptat, mingea a fost prima mea jucărie, pot spune chiar unica. Când a început războiul, bombardamentele, morții, raziile, cele 100 de grame de pâine pe zi, toate m-au marcat profund la o vârstă la care singura preocupare ar trebui să fie joaca. Visurile mele de copil... pacea, liniștea, surâsul pe fețele oamenilor și posibilitatea ca într-o zi să pot juca fotbal pe terenul pe care îl îngrijeam împreună cu tata.

V. M. Adolescența este prin excelență vârsta

căutărilor. Ați fost jucător de fotbal și apoi antrenor. Cum s-a făcut trecerea de la statutul de sportiv la cel de textier? Și cum a apărut poezia în viața dumneavoastră? A fost în perioada când colegii din sport v-au numit „Mister Poeta”?

G. C. – La sfârșitul războiului, sărăcia m-a obligat să mă duc să muncesc pentru a ajuta familia. Dar în sfârșit, pe „terenul meu” au fost reluate meciurile și eu eram acolo, la început ca mascotă iar mai apoi ca jucător alături de cei pe care îi admiram. Cu trecerea anilor serviciul și fotbalul s-au împletit devenind, împreună cu familia, punctele cardinale ale vieții mele. Dar cum cariera de fotbalist nu este eternă, am făcut un curs de antrenor și, când m-am retras, am început să antrenez aproape toate echipele din jurul Romei (Castelli Romani). Pe urmă, a apărut dorința de a scrie cuvintele melodiilor pe care le fredonam în timpul antrenamentelor. Am avut norocul să cunosc câteva persoane care mi-au condus primii pași spre noua „meserie” aceea de textier. Cu timpul, dezamăgit de lumea spectacolului, am hotărât să scriu poezie, la început în dialectul roman și apoi în italiană, lucru care mi-a dat multe satisfacții și care mi-a adus și numele de „Mister poeta”.

V. M. Opera dumneavoastră a fost comparată cu „Cântarea Cântărilor” a regelui Solomon, cu cea a lui Rabindranath Tagore, cu marea poezie japoneză. Personal v-am asociat lui Kahlil Gibran. Ca și în opera acestuia, marile probleme ale ființei umane sunt redată într-o formă sintetică iar stilul literar este foarte elegant în simplitatea lui. Dintre toate comparațiile făcute, care este cea mai aproape de realitatea dumneavoastră?

G.C. Ca să fiu sincer, nu știu ce să răspund. Pe Tagore, poezia japoneză și Gibran i-am cunoscut mai târziu, după publicarea primelor volume, când critica m-a comparat cu ei. Nu pot spune de care din ei mă simt mai aproape pentru că cea ce scriu e în adâncul sufletului meu. De fapt, ultima poezie din „Cântarea naturii” - „Poezia mea o scrie Universul / eu doar copiez.” („La mia poesia la scrivo l'Universo / io non faccio che copiare.”) - exprimă în cel mai autentic mod „realitatea” mea.

V. M. „Cântarea naturii” este volumul care v-a adus nominalizarea la premiul Nobel pentru literatură în anul 1995. De atunci ați obținut numeroase premii naționale și internaționale. Sunteți considerat unul dintre marii poeți italieni moderni. Care credeți că este rolul social al poetului la început de secol XXI?

G. C. – De o bună perioadă de timp poezia a trecut

pe un plan secund, în sensul că cititorii, iubitorii de poezie sunt tot mai puțini. Într-o epocă a vitezei, a timpului petrecut pe diferite rețele sociale sau în fața televizorului, simt că poezia nu își mai găsește locul în inima cititorilor ca pe vremuri. Cu toate acestea, cred că rolul poetului este de a continua să scrie despre toate acele lucruri care dau un sens vieții, despre iubire, despre prietenie și să nu își piardă speranța.

V. M. Care sunt temele poetice care vă provoacă cel mai mult, pe care le îndrăgiți cel mai tare?

G.C. Iubirea, libertatea și natura. De fapt, pe internet, numele meu este deseori asociat cu un alt apelativ – Poetul iubirii.

V.M. Deși atât personalitatea cât și opera dumneavoastră îmbrățișează întreaga lume, două ținuturi vă sunt mai aproape de suflet: India și România. Povestiți-ne despre ce vă leagă de fiecare în parte.

G.C. – La început a fost India, țară pe care am vizitat-o de mai multe ori și care mi-a intrat în suflet cu toate culorile și contrastele ei. Rezultatul s-a văzut în 1992 odată cu publicarea volumului „O floare din India” (tradus în engleză și publicat și în India).

Apoi, în 1998, domnul Nicolae Luca, directorul Editurii Sempre de la București, a tradus și publicat în ediție bilingvă, un prim volum de poezii „Flautul tăcerii”, urmat după un an de volumul „Arborele înțeleptului”. Publicarea acestor cărți, lansarea lor, m-au făcut să cunosc o țară și oameni pe care i-am simțit imediat aproape de inima mea, și mai ales am cunoscut-o pe Doina, soția mea.

V. M. Luna aceasta veți împlini 89 de ani. Ce vă bucura și ce vă întristează astăzi?

G. C. – În ultimii doi ani sunt, din păcate, multe lucruri care mă întristează: această pandemie care a făcut mii de morți, schimbările climatice care provoacă dezastre cam peste tot în lume (să ne amintim doar de ce s-a întâmplat în vestul Europei, în Germania), războaiele din Orientul Mijlociu, refugiații și morții din Mediterana, animalele ucise doar pentru plăcerea unui trofeu, pădurile tăiate fără discernământ. Zilnic mor de foame mii de persoane, mai ales copii. Și când te gândești că unele persoane plătesc milioane doar pentru o plimbare în spațiu.

Lucrurile care îmi umplu inima de bucuria sunt mai puține și mult mai simple. O nouă descoperire științifică menită să salveze vieți omenești, încheierea unui tratat de pace, copiii care se joacă liberi în parc, un câmp plin de flori, sănătatea tuturor persoanelor pe care le cunosc, și să nu uităm, victoria Italiei la Campionatul european.

V. M. Unul dintre volumele mele preferate este

„Arborele Înțeleptului”. Acolo am găsit următoarele versuri scrise la Târgoviște, 3 octombrie, 1998:

Pământul sângerează.../ Toate ființele plâng./ Codrii plâng/Plâng munții/ Plâng râurile/

Omul ar dori să plângă/ Dar nu-și găsește lacrimile.

M-am gândit atunci că fără empatie un poet nu poate deveni mare, în sensul de deplin, de desăvârșit.

G. C. De copil, greutățile războiului m-au făcut să fiu atent la tot ce era în jurul meu, să sufăr nu numai pentru familia mea dar și pentru ceilalți mai puțin norocoși decât noi. Cu vârsta, această atenție pentru tot ce mă înconjoară a crescut tot mai mult și, nu o dată, am dat mai multă importanță interesului general decât celui personal. Aveți dreptate, și eu cred că pentru a putea dărui iubirea deplină, universală, este important să poți pătrunde în inima și sufletul celor din jur, să le înțelegi emoțiile și cele mai profunde trăiri.

V. M. De unde vine fascinația pe care arborii o au asupra noastră? Despre volumul de versuri „Iubind la umbra teiului”, apărut la editura Sempre în 2001, criticul de artă Carlo Savini scria că este „o piatră a luminii”.

G. C. - Pentru mine copacii sunt fii Mamei Pământ, așa cum suntem și noi, oamenii, și frunzele lor verzi sunt pline de speranță deoarece ele știu că vor renaște în fiecare primăvară.

Și la Roma sunt mulți tei de-a lungul străzilor dar, sincer vă spun, nu le-am dat niciodată atenție. În iunie 2000, la București, am fost împreună cu Doina la o biserică unde erau mai mulți tei înfloriți. Ritmul melodios al slujbei împreună cu parfumul florilor de tei au făcut acest miracol. Cum eu am mereu cu mine hârtie și creion, am scris câteva cuvinte care mai apoi au devenit poezia despre care ați vorbit. Apoi am fost la Iași, în Copou la teiul lui Eminescu și așa, încetul cu încetul, teiul m-a cucerit și a apărut acest volum.

V. M. Dacă v-ați putea reîntrupa într-un copac ce ați alege? Un copac plin de roade, unul plin de miresme sau un copac plin cu flori de o frumusețe rară?

G.C - Răspunsul este simplu, dacă ar putea exista așa ceva: într-un copac cu minunate flori parfumate de fructele pe care le vor avea.

V. M. Gaetano Camillo vă mulțumesc pentru toată bogăția și frumusețea versurilor dăruite nouă, tuturor! Mulțumesc de asemenea doamnei Doinița Sanda pentru ajutorul dat la realizarea acestui interviu și pentru că vă este alături!

TEATRUL NAȚIONAL „VASILE ALEXSANDRI” DIN IAȘI*

180 de stagioni neîntrerupte

Martha EȘANU

Teatrul Național din Iași, cea mai veche instituție teatrală din România, a luat ființă în anul 1840 avându-i ca directori pe Costache Negruzzi, Vasile Alecsandri și Mihail Kogălniceanu. Conducerea trupei era asigurată de Costache Caragiale.

La 1 noiembrie 1840, în sala Teatrului cel Mare de la Copou, a avut loc prima premieră românească, pe scena unei instituții teatrale naționale de stat, cu spectacolul „Farmazonul de la Hârlău” de Vasile Alecsandri, pus în scenă de Costache Caragiale. În noaptea de 17 spre 18 februarie 1888, în urma izbucnirii unui incendiu devastator, clădirea Teatrului Mare din Copou a fost mistuită de flăcări.

După multe demersuri și tratative intense, în anul 1894 a fost aprobat și semnat contractul cu arhitecții vienezi Fellner și Helmer pentru construirea unui nou local de teatru la Iași. Actuala clădire a fost construită între anii 1894 și 1896 pe locul vechii Primării.

Presa vremii marca, la 1 decembrie 1896, inaugurarea noii clădiri a Teatrului Național din Iași, clădire considerată de atunci „cel mai frumos lăcaș teatral din țară”. Realizată după planurile unor celebri arhitecți vienezi, Fellner și Helmer, clădirea, în stil renascentist la exterior și rococo la interior, este catalogată drept „a doua, ca frumusețe din lume” într-un clasament întocmit de televiziunea britanică BBC cu ocazia Zilei Mondiale a Teatrului. Clădirea teatrului, adevărată bijuterie arhitecturală, ne-a încântat, de-a lungul anilor copilăriei, tinereții și maturității noastre, cu comorile de artă din interior: cortina pictată, stucaturile filigranate ale lojelor, balconului și bolții tavanului, candelabrul venețian, etc.

Inaugurarea clădirii s-a făcut în prezența primarului Nicolae Gane și a arhitecților vienezi Fellner și Helmer care proiectaseră clădiri similare la Viena, Praga, Odessa și Zurich. Odată cu clădirea

teatrului a fost inaugurată și Uzina electrică a acestuia, care a marcat începutul iluminatului electric la Iași.

La aniversarea a 140 de ani de la primul spectacol în limba română, în anul 1956, teatrul ieșean a primit numele marelui poet, dramaturg și om de cultură Vasile Alecsandri (1821 - 1890).

Monument arhitectural de o deosebită valoare și frumusețe clădirea Teatrului Național „Vasile Alecsandri” Iași adăpostește adevărate opere de artă. Cortina, pictată de meșterul vienez M. Lenz și finalizată de unul din discipolii săi, prezintă în centru o alegorie a vieții, cu cele trei vârste iar în dreapta alegoria Unirii Principatelor Române (Moldova, Transilvania și Țara Românească).

Cortina de fier, pictată de Al. Goltz cu motive ornamentale dispuse simetric, separă etanș scena de restul sălii. Plafonul pictat tot de Al. Goltz, în culori pastelate, reprezintă alegorii paradisiace fiind ilustrat cu nimfe și îngeri și este încadrat în stucatură rococo. Candelabrul din cristal de Veneția are 109 becuri.

Cea mai recentă restaurare a clădirii Teatrului Național din Iași a avut loc între anii 2000 – 2012.

Acum, la aniversarea a 180 de stagioni neîntrerupte la Teatrul Național din Iași, gândul ne poartă către marii slujitori ieșeni ai Thaliei pe care îi readucem „la rampă” printr-un omagiu de suflet. „Panoplia de aur” a scenei ieșene a cuprins spectacole memorabile în care au jucat maștri de renume ca: Miluță Gheorghiu, Mărioara Davidoglu, Any Braesky, Costache Sava, Ion Lascăr, Margareta Baci, George Popovici, Ștefan Dăncinescu, Ion Schimbinschi, Virginica Bălănescu, Adina Popa, Saul Taişler, Dorin Varga, Teofil Vâlcu, Boris Olinescu, Cristina Deleanu, Constantin Popa, Sergiu Tudose, Dionisie Vitcu, Petrică Ciubotaru, Mihaela Arsenescu-Werner, Emil Coşeriu, Despina Marcu, Virgiliu Costin, Valentin Ionescu, etc. Cu toții au adus strălucire acestei vechi instituții teatrale și merită din plin aplauzele noastre, fideliilor lor spectatori, cărora ei ne-au dăruit autentice clipe de desfătare culturală și spirituală în momente de „frig și întuneric” pentru marea cultură

românească.

Astăzi, trupa Teatrului Național „Vasile Alecsandri” din Iași este compusă din 36 de actori, 2 regizori, 2 scenografi și numeroși colaboratori și invitați pe proiecte teatrale, director general fiind regizorul Cristian – Valeriu Hadji – Culea. Privind de pe scările teatrului spre esplanada ce duce la Mitropolie, unde sunt amplasate busturile lui Matei Millo, Mihai Codreanu, George Enescu și Mihail Sadoveanu, personalități culturale legate prin strânse fire de instituția teatrală ieșeană, zărim și obeliscul ce marchează locul unde a funcționat Grădina „Pomul Verde”, grădina de spectacole a Teatrului Evreiesc din Iași. Anul acesta s-au împlinit 144 ani de la înființarea la Iași, sub conducerea lui Avram Goldfaden, a primului teatru profesionist în limba idiș din lume. Bustul acestui mare om de teatru care și-a continuat apoi activitatea la New York fiind creatorul spectacolelor de revistă de pe Broadway, stă față în față cu busturile marilor oameni de cultură ai Iașului sugerând strânsele legături interculturale și interetnice existente din vremuri străvechi în veche capitală a Moldovei, care, în anii Primului Război Mondial s-a transformat dintr-un oraș patriarhal în capitala de război a României.

Printre aceste legături interculturale s-au înscris și cele dintre artiștii Teatrului Național și cei ai Teatrului Evreiesc de Stat în perioada 1949-1963 când acesta din urmă a funcționat la Iași. În anul 1963, când T.E.S. Iași a fost desființat printr-o hotărâre arbitrară a celor ce diriguiau, pe atunci, cultura în România, o serie din actorii scenei evreiești au fost integrați în colectivul artistic al Naționalului ieșean, dintre ei distingându-se prin roluri de succes Nușa Grupp și Marcel Finkelescu.

Sărbătorirea a 180 de stagioni neîntrerupte este marcată de Teatrul Național din Iași printr-o suită de

evenimente care au debutat la 25 noiembrie 2020 și conferă publicului accesul la istoria scenei naționale ieșene de teatru prin expoziții, lansare de album și numeroase momente în spațiul virtual.

În cadrul campaniei „TNI 180 – stagioni naționale neîntrerupte”, Teatrul Național Iași a deschis expoziția „Spectacolul istoriei” realizată în colaborare cu Primăria Municipiului Iași, Muzeul Județean de Istorie Brașov și Muzeul Literaturii Române – Colecția Istoria Teatrului românesc și amplasată pe Pietonalul Ștefan cel Mare și Sfânt și la Galeria Labirint a Casei Municipale de Cultură „Mihai Ursache” din Parcul Copou. De asemenea pe esplanada din fața Teatrului Național a fost amenajată o Galerie în aer liber unde este prezentată o valoroasă colecție de afișe teatrale din perioada 1840 – 2020, cel mai vechi afiș fiind al spectacolului „Farmazonul din Hârlău” a cărui premieră a avut loc în anul 1840. Afișele expuse sunt din Colecția Istoria Teatrului Românesc, Muzeul Teatrului, Arhiva TNI dar și din colecțiile personale ale unor artiști.

La această aniversare, facem o plecăciune de gând întru cinstirea tuturor celor care, cu har și multă dăruire, au adus, de-a lungul timpului, Iașul nostru drag pe înalte culmi culturale și adresăm cele mai calde urări de „La mulți ani” Teatrului Național „Vasile Alecsandri” din Iași și întregului său colectiv artistic și tehnic alăturând câteva versuri din „Oda” scrisă de Ioan Ivanov, în 1896 la

inaugurarea noului teatru:

„Te salut mărețe Templu, tu al muzelor locaș/ Care te înalți cu fală în bătrânul nostru Iași!

În tine lucește arta ca nestinsul foc vestal/
Răspândind raza culturii către-al lumii ideal.”

* **Al doilea cel mai frumos Teatru din lume se află în România.** Dintr-un top realizat de televiziunea britanică BBC reiese că un teatru din România construit în urmă cu mai bine de 100 de ani se află pe locul 2 în clasamentul celor mai frumoase teatre din lume.

Din PÂN' LA DUMNEZEU (Scripte)-2

George ANCA

ARGHEZI

August, 2010. Vedem ce iese, cititorule care, se zice, nu mai există, ca și mine. Eram la spital. Piațeta în potcoavă neagră se deplasează pe apă sub pescăruși. Și așa ni se lasară copiii de literatură. Nici diabetul nu-l voi duce până la capăt, dar romanele.

Dacă avea studii superioare nu mai era împușcat. Intelectualii sunt elemente consultative. Surzii n-au înțeles niciodată un film românesc. Dă-râmi ce ridică dușmanul de un sânge. Fidelitate clădită pe trădare. Urmele ne înconjoară, ne sufocă, ne acoperă lumina. Ne trezim împușcați de vreun idiot.

A dispărut sicriul cu trupul fără deget al sfântului Nicodim. Roessler, Roller. Les vieux bandes. Rușii nu vorbește în dodii. Calvin recognized the power of music. Liana trăiește la Calvin, în Elveția, de-l pomenește pe Voltaire, isihăștii andrucoviceni pe care-i frecventase trei ani.

Septembrie. Cine mișcă nu mai mișcă. Maniere, remaniere. Lustrat, spânzurat de lustră. Nație de subsol cu probleme la colivie. lei o armă și faci un gest de disperare cu oameni inteligenți, nu cu toate gutuile. Ultimul la coadă să tremure din noadă. Fură și praful de pe ficus.

Mări a murit de ziua ei și a intrării în Uniunea Europeană. Tot își făcuse rost de băutură și la reanimare. În anecdotă, doctorul îi explica fetei că părul pubian îi crescuse natural, și nu e blestemată, uite și lui, vai, el e și mai blestemat, i-a crescut și furtunul aspiratorului.

Ceva nu mi se învârte rotund. Același tip de frisoane. Tonul strămutării. Te-a luat valul și mi-ai luat calul. Țara cu cracii în sus. Țărâna grea. Incubo. Lup ziua, miel noaptea. S-a arestat singur. În spatele arestărilor se ascunde misterul cucului de bronz.

Mare parte din rău vine la noi din gene. A nu termina niciodată o frază. A scrie roman psihologic. Pancreasul nu se vede în negura gazelor.

Justiția nu este altceva decât un cadavru în cătușe. Cătușe rimează cu căpușe. Bătut la ușă, împușcat în freză.

N-am vrut să-l omor, doar să-l sperii. Un țigan din Dăbulești a murit înecat după ce se aruncase în râu să salveze un copil de român. Statul asigură infractorilor condiții mai bune decât oamenilor cinstiți. De ce să nu-l spânzuri și să scapi lumea de o fiară turbată?

Am mai multe vieți decât o pisică. Ei, asta e, l-am omorât. Iau zece ani pentru un prost. Nu trebuia să scoată cuțitul, a

sărit primul la bătaie. Suntem golani, ori nu mai suntem. Din cauza la protv, că ei au difuzat cu ciorcălanu ăla analfabet.

Subspecii. Voi îi faceți vedete. Nulitatea asta absolută am văzut-o cu o zi înainte de crimă invitat la tâmpitul ăla de Capatos și la boul ăla handicapat de Mihai Morar. Cine, un coate goale, un criminal din care se inspiră alții... A scos cuțitul și a lovit în inimă.

Dacă eram tatăl victimei, l-aș aștepta pe criminal până iese din pușcărie, îl anesteziez cu ceva tare, îi leg mâinile să nu piardă sânge și i le tai cu toporul, le arunc în canal și chem salvarea, să scape cu viață. Să mai omoare dacă poate.

Mai lăsați tupeul de borfași că ajungeți la Reînvierea 2. Moarte pentru moarte, eu în locul tatălui celui decedat aș trăi doar ca să-l omor pe criminal. Oltenii își spală păcatele dacă îl omoară pe individ, oricare ar fi erou, nu-l ratezi pe acest ucigaș, justiția poate să-l scape, voi nu trebuie.

Mai lăsați tupeul de borfași că ajungeți la Reînvierea 2. Moarte pentru moarte, eu în locul tatălui celui decedat aș trăi doar ca să-l omor pe criminal. Oltenii își spală păcatele dacă îl omoară pe individ, oricare ar fi erou, nu-l ratezi pe acest ucigaș, justiția poate să-l scape, voi nu trebuie.

Dă-l în fasole, are pata pusă pe monoclu. Pe politician îl aleg eu, hoțul mă alege pe mine. Sparge cu pumnii tăi butoaiele astea kaghebiste. Două cârțițe, una, mi-e așa de rușine că îmi vine să ies din pământ. Dacă nu știi ceva ești nevinovat? O tumoare ne apasă pe hipotalamus.

Vocale aleatorii, lahwe, sunt ceea ce sunt, sunt ceea ce este. Damigeana când e plină și femeia când e goală. Întunericul și lumina ne balansează în vrie ideală spre recunoaștere, din seninul inconștient al nădejtilor refulate.

Unii dintre deținuți mâncau varul de pe pereți. Attached are documents of payment. Predau nonviolentă. Ce film s-ar fi făcut după Ciocoi vechi și noi. Nu-i găseam nasul, să văd dacă mai respiră. Kenyana tot refuza salvarea, nu-i știusem numărul. Intensitatea diferenței.

Erau mai bătrâni ca mine, clan de tineri, muream cum am apucat, de-am rămas în viață și ni se naturalizează finele prin apropiati vecini până spre piele și iele. Hipofertili, grup de suport, șamani, nu numai limbaj, și idei. Deschide geamul de la camion înainte să scuipi.

Lasă-l acolo ascuns în memorie. Ești expert în chestiile astea, cu stilul tău aglutinat. Are magnetisme de bun augur față de spiritualitate, nu poate oricine să-i treacă prin față așa ușor. Granițele între regnuri nu mai există, șarpe acum plantă.

Ce să ne mai spunem, că îți mulțumesc că mi-ai scris diplomele, și pe Mări am angajat-o, tu te pensionasei și schițai catedrale, ultima în Kenya, să și asști la zidire, cu viața ta, acum spre ai tăi, cu nimeni în urmă, dă-râmată casa din vârghini, poate redesenată de tine, s-o aibă copiii.

Afect invers, a te vedea personaj negativ la infinit, a te autolichida dependent, hematom, vorbitul cu chirurgii, probabil vor să-mi taie piciorul, din Ioan în Luca, maică-mea un an în pat, taică-meu 5, cum n-am invidiat-o pe Ralița, nu și pe Paraschiv, da Vespasian.

Ștefan cel Mare, țar în 1473. Veșnică sărăcie, castitate, ascultare iezuită. Căutam date (fraze) despre școlile neoprotestante în România, credincioșii și copiii lor.

Amestecați, îngândurați printre ortodocși. Îngreunat de mere și serendipitate.

Regretăm momentul zborului, regretăm că ne-am dorit să fim liberi, ne-am trezit așa de zgribuliți, fără țară și fără viitor și cu aripile frânte la doar 21 de ani. Ne-am născut în România unde cântă nebunia. Dați-mi și mie o batistă. Father jumps.

MIRAREA REÎNCARNĂRII

Aleg după coada unui iepure de la Paris. Knocking at our own door. Azi e marți și mâine miercuri. Pestalozzi a trecut printr-o școală tehnică. Ne urmăresc acești elvețieni. Stalin ne-a salvat. M-am îmbătut un pic de Jung. Mă lichidau. N-am nicio drojdie în cap, poate de bere.

La Focșani ne-am înfundat. Am ochit un tren de poștă + adăpost deasupra capului – am scris pe el Arad cu de la mine putere – ne-am dus, încet, încet, până la Arad – la prefectura județului, ce cautați aici – Pașcanii îs resortați (?) - îmi caut tatăl. Galbenul nu poate strica omenirii.

Să tăiați plicul să se vadă că e imprimat, nu cerere. Unde era înainte securitatea. În sală, dacă se dă termen, tăcere, dacă nu, prezent. Dosarul de la amânări nu-l cereți, lăsați-l în pace. Vă dă cuvântul dacă sunteți prezent(ă). Acceptați cererea. Francisca era, cu scuze că e răgușită.

Chiar dacă s-ar pune-n unghii, la primul termen orice parte are dreptul să ceară amânare. Flavius (blond), plavus, plăvan. Nevrită retrobulbară. Sunt atașat de vite. Omul primește palme, pumni. Psihiatru informator. Numai pacienți speciali. Îi cunosc scrisul.

Nu se poate articula nimic. Urdia înaintea. Sfioși de sărbători. 34, subliminal 43, fund dublu, 45-54. Oraș alimănit. Te-am visat, fugeai de mine. Regățenii sunt mai orientali. Un om adevărat simte în inima lui cum stau lucrurile. Dulfu, o etică. Ziar antropologic româno-indian.

Acest domn Grama nu a vrut să-mi dea aceste scrisori, că nu trebuie să le citesc, am plâns după scrisorile acelea, le-a aruncat, mi-a dat patru, erau numerotate, a protejat-o sau s-a protejat, mama l-a iubit pe Leon Pantev, o cruzime la început, prieteni, o iubesc mulți dar tac.

*

Sinteză a experiențelor și luptei revoluționare, a muncii de construcție socialistă în România, a mișcării revoluționare mondiale, tablou al direcțiilor activității partidului în epoca viitoare, calea comunismului, transformarea pe baze noi a omenirii, forță ideologică internațională.

Neclaritate în privința metodelor și a celor mai bune sisteme de perfecționare. Pedagogia adulților nu e bine studiată. Nelegarea perfecționării de nomenclator. Promovarea în muncă în funcție de perfecționare. Învățământul nostru este confuz în materie de perfecționarea cadrelor.

Nu facem o clară distincție între cheltuielile pentru știință și cheltuielile din învățământ. Planul de cercetare este cel mai fragmentat mozaic din câte se pot imagina, teme pe dimensiuni individuale, nu colective, institute de buzunar, microscopice. Ori importăm știință, ori o producem.

Și ceea ce este caracteristic pentru întreaga futurologie și pentru opera lui Malița este că în fond nu proorocește ci alungă departe orice asemenea gând. Rog a se face odată lumină și să se rezolve cazul de la Dâmbovița. Socialismul, prima fază a comunismului.

*

Nemișcarea golului una cu lumina mișcarea luminii una cu tao comunism pe bicicletă Verbiest se credea Ovidiu chinez iezuit ied chinezuit noi ai niciunei mări înotate cu sabia calului intim Antim smintim amin antismintim antiamin mai rar patriotism mai des mafie

iubisem mai mult decât superstiția țărilor cartilagiile fricii de lună toată viața penița păsării zburată chin bolnavii mi se împuținează de înviere îndoită ceața pe humă ne mai și dezermantăm cenușă cu Adivarații de când plecase Anta nu mai avea viață pe când racul miluit întreiera sinucisei.

Nu acoperi răutatea binefăcătorilor ia în seamă îndoilele femeilor păstrează ceea ce primiși din suferință iubește neapărat ceea ce nu mai trece exorcizează fără primejdie potrivnicul împacă-te cu visul decapitat lasă vinovățiile să se îmulțească primește altarul cu dăruire.

Încalță-te în spălarea sufletelor prăjește-te în ispășirea sinelui păzește-ți viața cu amintiri cum te-ai călugări ori și Loyola sfântă oprire întunecându-ne calea potcap cu verzi păduri în cunună ce și diadema Diotima încă un scris în pierderea sineității.

Nu ne mai păsa de slvare ne eliberase atentatul inscripții aburcate sub verde presimțire nemaidesine a nu se reimagina deslușirea voi trece până o să treacă veacul coporâia cosind postum olteni votca lotca dinga-linga ying-yang cucu vera icon se sinucide la Văratec completăm pleava în trior îți cade moneda pe ground și-e lene s-o ridici spânzurat în crabi spovedit de furnici mirarea reîncarnării n-a venit ministra v-am adus regina apoi regele a dat mâna cu mine spunându-i de Romulus dar că îl iubim

pe grosul mâl Corintul cu Medeea în Colț Colhida te las fără ochi sinucidere pe lângă nai plutirea genomului pe aura extatică soldații neuro gene involutive Shivji asasinat în locul meu destui morți înainte-mi chemare prietenească rar o femeie cutremur ca și cum n-a existat păcatul

Bastion italic în Uppsala îl visai pe Marin plecând de la Harvard încotro cu treabă icoană ceramică într-o renaștere personală pe apa lui Charles decolări aterizări se labirintează în două personalități opuse cât să te execute și să te resusciteze

Să-i zicem balada lui Edgar nemișcând în Boston noptire puja Ganesh botez clară antilatinitate cisma carisma crimei pe logos îndulcindu-ne sângele toamna ochi de frumusețe străbătători sărăciei la paritate cu Mrs. Eddy și cu dada nici supărare nici parale pita guru Pitagora.

Pe frunze de cerb rupt cerber o oră mai târziu zero se opriseră opăriseră impresii de conjurație cum o să dai dezvărlita cu sfârșitul nemișcând nici pisică ba o fată îmi țin respirația și pentru Africa mă aflu aproape de Glasgow n-am capsat fotografia șoarece și-ar mai trebui

ȘOAPTELE FLORILOR (Poeme)

Mirela MINUȚA

AZI VREAU SĂ MĂ DĂRUI EU ȚIE

În zi sfântă-a nașterii Tale,
O, Preamilostivă Marie,
Nu-Ți cer și nu-Ți spun ce mă doare,
Azi vreau să mă dăruie eu Ție!

Cu smirnă alung duhuri rele,
Și-aprind lumânare de ceară,
Să nu Te împiedici de ele,
Când pragu-mi vei trece, Fecioară!

Scriu versul în zi luminată,
Și odă-Ți închin, de slăvire,
Căci Ai renăscut, Preamcurată,
Ca eu să primesc mântuire!

Azi vreau să mă dăruie eu Ție!
Să-Ți pun la icoană o floare...
O, Preamilostivă Marie,
În zi sfântă-a nașterii Tale!

VENIȚI ACASĂ, FRAȚI ȘI SURIOARE...

Așterne, frate-Ardeal, îie aleasă
Peste-ale Crișurilor brațe dace
Și scutură-ți sumanu-'n care zace
Dorul de frații ce-au rămas acasă!

Sărmană spintecată Bucovină,
Ți-aud zvâcnirea inimii-jumate
În geamăna-ți Moldovă ce se zbate
Sub epitaful unui pact cu tină!

Revino-acasă, soră Basarabă!
Mi te-au încărunit zăpezi hinghere,
Mai speră maica, frântă de durere,
Să-i bată, iar, în piept, inima-ntreagă...

Veniți acasă, frați și surioare,
Să stăm, ca altădată, toți la masă,
Grăind în limba noastră-armonioasă,
Pe-a țării glie, -România Mare!

... MÂNDRI CĂ SUNTEM ROMÂNI

Răsună în ceruri „Poema română”
Enescu ne-așteaptă la poartă de rai
Și buciumul, „sara pe deal”, mai îngână
„Psalmi” lăsați diată, nouă, de Mihai

Nu avem în ceruri ranguri, nici moșie
Însă printre stele avem rădăcini
Cântă Porumbescu dulcea „rapsodie”
Ce ne face mândri că suntem români.

Iorga, în istorii, înc-un rai clădește...
Chipul lui se vede-n soare, uneori;
Când răsare luna-n ie se gătește;
Norii, de tristețe, curg în trei culori.

MĂ DOARE, MAMĂ, SUFLETUL... Glossă

Mă doare, mamă, sufletul,... mă doare!
O lacrimă să-I sorb din sfânta palmă,
În vis mi-apare Tatăl și mă-ndeamnă...
Spune-mi, tu, mamă, semn e de chemare?

Se-adună corbii, lupii-mi dau târcoale
Adjudecându-și fiecare partea,
Rup straiul vieții ce-și închide cartea.
Mă doare, mamă, sufletul,... mă doare!

Mi-e umbra însetată și n-am seamă
Că-ncep să mă amestec cu pământul;
Din clăsa ce mă-nghite strig Cuvântul...
O lacrimă să-I sorb din sfânta palmă.

Speranțele ucise prind să-și cearnă
Cenușa-ncinsă peste rana firii.
Să scutur spuza, cu-aripe iubirii,
În vis mi-apare Tatăl și mă-ndeamnă.

Dar craterul din inimă-i prea mare,
Visele-n beznă-au ariple arse,
Supluciu lor mă frige până-n oase...
Spune-mi, tu, mamă, semn e de chemare?

Spune-mi, tu, mamă, semn e de chemare?
În vis mi-apare Tatăl și mă-ndeamnă,
O lacrimă să-I sorb din sfânta palmă...
Mă doare, mamă, sufletul,... mă doare!

TU, SĂ ȘTII, NU EȘTI SINGURĂ PE CĂRARE Glossă

De suferinți și lacrimi biruită,
Când crucea ți s-o înclina prea tare,
Sub tălpi de-o game țarna-ngălbenită,
Tu, să știi, nu ești singur pe cărare!

De-ți simți inima strană-ndoliată
Ce-și bate-n piept prohodul osândită...
Iubirea-i arma ce n-a fost vreodată
De suferinți și lacrimi biruită!

Pe rănile ce-ți sângerează-n spate
Vor crește aripi tămăduitoare,
Sub grei talanți, plăți marilor păcate,
Când crucea ți s-o înclina prea tare...

Că orice nod își află dezlegare,
Să nu te îndoiești nicio clipită!
Credința-ți va fi unica salvare,
Sub tălpi de-o game țarna-ngălbenită;

Iar de te-ai crede părăsit de lume,
Simțind povara vieții mult prea mare...
De-ai semănat iubire, îți pot spune,
Tu, să știi, nu ești singur pe cărare!

Tu, să știi, nu ești singur pe cărare,
Sub tălpi de-o game țarna-ngălbenită,
Când crucea ți s-o înclina prea tare,
De suferinți și lacrimi biruită!

Ecourile unei mari iubiri: Lucian Blaga et sa dernière musé

Rodica BRAD

Continuare din numărul trecut

Ascunsă vreme de circa 30 de ani, această iubire se face astfel cunoscută marelui public prin cartea care reia, sub formă de dialog, evenimentele circumscrise perioadei 1950- 1961, ani grei, străfulgerați însă de această mare și completă iubire. O dragoste fecundă care a inspirat poeme unice, în care iubirea potențează creația. Este reconstituită, prin confesiunile doamnei Elena Daniello, atmosfera apăsătoare a acelor ani de tristă amintire în care poetul trăia aproape uitat, ca simplu bibliotecar la Cluj.

Să reținem că el revenea cu drag la Gura Râului, loc mirific pe care l-a botezat literar pentru totdeauna Bocca del Rio și unde a și scris celebrul poem omonim..Confesiunea poetului debutează astfel: „ Să mă mai duc la/Bocca-del-Rio,/ șovăi în drum, oricât aş iubi-o.” Amintirea iubitei absente produce o „rană în spațiu”, cum metaforic definește satul. Chipul iubitei e asemănat femeii silvestre, așa cum era aceasta răsfățată de Blaga în poemul „Pădureanca”. Este perioada unei munci titanesti depuse de Blaga, încleștat în lupta cu Timpul și cu vremurile tulburi, când a scris mai ales dramaturgie, memorii, filosofie și a dat și cele mai importante traduceri.

În afara iubirii ca revelație și forță ultimă de creație, cartea reconstituie, prin mărturiile Elenei Daniello, relațiile lui Blaga cu persoane importante din epocă, cu unii scriitori din țară sau din exil. Aflăm bunăoară că lui Blaga i-a fost cerut imperativ să scrie un eseu împotriva lui Emil Cioran pe care finalmente acesta l-a scris, dar acel text nu a fost publicat. Ulterior, Cioran va spune într-o scrisoare despre acest gest al lui Blaga că nu a făcut cinste niciunuia dintre ei.

Invitată și condusă de Anca Sîrghie să revadă Gura Râului, la venerabila vârstă de 90 de ani, Elena Daniello revine cu emoție și rememorează, cu o impresionantă prospețime a trăirii, locurile și oamenii din vremea în care au venit aici familiile de universitari clujeni în refugiu la Sibiu și în Mărginimea Sibiului. La Gura Râului aceștia erau primiți în ospetie rară de amfitrionul preot Ioan Manta și apoi la vila din grădina fiului acestuia, doctorul Manta, aflată chiar la intrarea în comună dinspre Sibiu. Sunt amintite chipuri de țărani, de intelectuali, atmosfera primitoare a familiei Manta și membrii acesteia. Se completează astfel pagini rămase goale despre anumite

evenimente și întâmplări din viața lui Blaga care fusese, așa cum se știe, primit în Academia Română în perioada dintre războaie și apoi ignorat, marginalizat și minimalizat în perioada comunistă. Măsurile abuzive luate împotriva sa l-au dus pe Blaga la un fel de alienare în care se recunoștea pe sine cu greu, făcându-l să se considere uneori un anonim lipsit de importanță. Ori, tocmai această femeie, suștine autoarea cărții, i-a redat apetența de viață și de creație, l-a susținut moral, crezând cu pasiune și devotament în steaua sa.

Un detaliu foarte interesant este cel legat de scrierea, la îndemnul Elenei Daniello, a cărții „Luntrea lui Caron”, intitulată inițial „Robie pământescă, robie cerească”. Foarte important devine acest detaliu pentru autoarea cărții care decide să continue primele două paliere ale lucrării cu un dialog imaginar, purtat cu Blaga însuși, dialog luminat din două părți: anume din mărturiile oferite anterior de Elena Daniello și de episoadele și chipurile din romanul autobiografic „Luntrea lui Caron”. Este, de fapt, o manieră ingenioasă de a completa informația documentară cu acest „dialog imaginar” purtat cu poetul însuși. Cu alte cuvinte, la patru ani după trecerea la cele veșnice a Elenei Daniello, autoarea cărții intră în dialog imaginar cu poetul via „Luntrea lui Caron”. Este vorba de un dialog conceput pe baza pasajelor extrase din roman care par răspunsuri la întrebări puse de autoare pentru a sonda gândirea poetului. Sunt dezvăluite astfel idei profunde despre creație, despre rostul artei, despre iubire, despre viață. Îl redescoperim pe poetul ostracizat și deprimat, aflăm lucruri despre durerosul moment în care Lucian Blaga a fost propus pentru premiul Nobel în 1956, când autoritățile comuniste de la noi s-au opus, în mod paradoxal și extrem de nedrept pentru întreaga cultură românească, ținând cont de faptul că niciun alt scriitor român nu ajunsese și nu a ajuns nici până astăzi, din păcate, la o asemenea onoare. Iubirea părea a fi fost mijlocul miraculos care i-a redat lui Blaga forța creatoare. Femeie silvestră sau „greierușă”, iubita aduce mângâiere, suflu nou, bucurie și miracol în viața poetului. Iubirea este miracol și mod de revelare a misterului în viață, ca și în creație, ca în „Cântecul focului”, spre exemplu.

Se cuvine de acum să ne îndreptăm gândul spre noua haină pe care a îmbrăcat-o de curând acest text, sub titlul „Lucian Blaga et sa dernière muse”. Apreciem că traducerea cărții în franceză îi sporește acesteia valoarea și mai ales aria de circulație, prin efortul traducătoarei, pasionată ea însăși de opera lui Blaga. Foarte importante mi se par, în acest sens, mențiunile legate de CV-ul traducătoarei în limba franceză a cărții, Sorina Șerbănescu fiind cadru didactic ea însăși la Universitatea de Vest din Timișoara. Dincolo de traducerea propriu-zisă în limba franceză prin care cartea dobândește o arie mai largă de circulație, volumul cuprinde și capitole realizate de traducătoarea însăși, care a avut inspirația și aplecarea spre a scrie o serie de note suplimentare pentru cititorul de limbă franceză (care nu este neapărat și un bun cunoscător al personalităților culturale, literare sau științifice românești din perioada de referință sau în

→ Continuare în pag. 19

AROMA SPERANȚEI

Julia Henriette KAKUCS

Nu ne-am luat de mult, mult timp de mână pentru a ne plimba prin primăvara ce nu se lasă speriată de nimic. De absolut nimic. Ce este un virus

pentru ea? Ce sunt pentru florile ei războaiele ce revin periodic? Uitarea?

Explozii florale ne readuc săruturile petalelor. Îmbrățișările aromei ne învăluie cu dărnicie. Mâna ți-e rece... Se spune însă că atunci inima este fierbinte. Vezi? O licărire de speranță există întotdeauna.

A pornit ploaia. Stăm pe banca udă, în timp ce șiroaiele de apă ne lipesc hainele de trup, ne spală fața, ochii, sufletul. Brațele tale mă înconjoară în umbra portocalilor din grădina Hesperidelor în timp ce ne ascultăm vocile citind scrisorile scrise cu atâta timp în urmă. Venus ne este binevoitoare. Cuvinte dragi ce îmbrățișează. Ele sosesc din timpul în care vorbele ne erau complice, momente în care silabele cântau în ritmul ini-mii noastre.

Citim și renaștem ascultându-ne, furtuna retrezind toate simțurile, toate gândurile apa-rent uitate. Descoperim pe pajiștea verde presărată cu mici picături de soare căzute în lumea noastră, zeița primăverii, Flora. Tot ce atinge, înflorește, asemeni inimii mele, sub vraja ta, a portocalilor, a merelor de aur ce dăruiesc tinerețea veșnică a dragostei.

Metamorfoza gândurilor negre, a temerilor, a suferințelor, se petrece acum, în această primăvară în care Zefir o răpește pe Chloris, în care nimfa devine Flora. Un

anotimp în care Venus este regenta, în care durerea se transformă în lujere înalte, pline de demnitate și frumusețe, răspândind aroma speranței.

Lumea în jurul nostru renaște în toată splendoarea pe care Sandro Botticelli o cunoaște. Venus, zeița frumuseții deasupra căreia zboară un Amor orb - cum ar putea fi altfel? - ne cheamă. Merele de aur ce conferă tinerețea veșnică, infinita tinerețe a iubirii, se găsesc în brațele noastre. Hercule, puternicul erou, ajutat de Atlas, ne iubește. Ni le-a lăsat pentru o vreme pe pajiștea presărată de margarete.

Hora celor trei grații ne amețește. Ele dansează și în tabloul lui Raffael cu merele de aur în mână. Ne atrag în cercul lor pentru a ne învăța să dăruim fără a ni se cere, pentru a ști să oferim dragoste într-un anotimp ce renaște. Plouă... Poseidon, tatăl nimfei Chloris, ne stropește... Uneori fulgeră supărat amintindu-și lungile noastre tăceri. Ne regăsim însă în fiecare petală, în Renașterea lui Giorgio Vasari trăită și retrăită într-un parc mic, romantic, la Florența.

Vino! Te voi aștepta și-n noaptea aceasta - cu toată voluptatea dragostei ce se oferă fără a cere nimic în schimb - privind cerul, căutând asteroidul Chloris.

Vino! Primăvara ne redă visele.

Primăvara lui Botticelli ne îmbie cu îmbrățișări calde.

Venus, Flora, cele trei Grații ne insuflă viață.

Iubește-mă cu toată ființa ta.

Fii vântul, fii Zefir, fii Merkur ce alungă umbrele!

Fii cel ce mă transformă în floarea roșie de castan, în floarea aromată a salcâmului al-bastru, în floarea parfumată a portocalului!

Botticelli, Raffael, luați-ne în tabloul vostru, redați-ne marile iubiri, primăverile, speranța! Speranța în bine, în frumos... în renaștere...

→ Continuare din pag. 18

general). Astfel, mai mult de 60 de pagini de carte sunt reprezentate tocmai de aceste note pe care traducătoarea le-a inserat în ultima parte a cărții, numindu-le Note finale: explicații asupra personalităților culturale și societății românești din vremea lui Blaga. Pentru realizarea acestor note prețioase, au fost consultate un număr impresionant de lucrări, menționate în bibliografia finală a cărții. Notele pot fi deosebit de utile și oportune prin precizări generale sau contextuale despre personalități românești.

Semnalăm, așadar, în noua carte „Capitolul traducătorului”, nemiîntâlnit la nicio lucrare de acest gen. Dovada unui interes aparte al traducătoarei pentru opera lui Blaga, pe care o cunoaște în profunzime, este faptul că o compară, în calitatea sa de specialistă în limba și literatură franceză, cu opera lui Paul Claudel. Perspectiva este evident diferită, dată de apartenența la o cultură majoră în cazul celui din urmă și o cultură minoră în cazul lui Blaga. Apropierea se poate efectua și din perspectiva Théâtre Nouveau în care se înscriu ambii autori, în opinia Sorinei Șerbănescu, care face și gestul – deloc simplu și lipsit de riscuri – de a traduce fragmente de poeme bligiene sau chiar poeme întregi, propunând propria versiune, diferită de cele consacrate cum este, de exemplu, cea binecunoscută a profesorului Paul Miclău. Astfel sunt

traduse în franceză poemele din ciclul „Vară de noiembrie”, cele mai semnificative, inspirate de Elena Daniello. Acestea sunt: „Risipei se dedă florarul”, „Cântecul focului”, „În lumea lui Heraclit”, „Cântec de noapte”, „Andante”, „Solstițiul grădinilor”, „Incantație magică”, „Primăvara”, „Anotimpuri” etc.

În consens cu autoarea cărții, traducătoarea a decis, de asemenea, să realizeze, în interesul cititorului francfon străin, o scurtă prezentare a operei și vieții lui Lucian Blaga, așezate la sfârșitul cărții, spre a nu afecta cu nimic structura textului original. Aparatul critic al cărții este completat de o excelentă posfață semnată de criticul literar Antonia Bodea, text care se constituie într-un studiu avizat și subtil al cărții doamnei Anca Sîrghie, intitulat „Lucian Blaga și ultima sa muză ca document literar inestimabil”.

Concluzionăm, așadar, punctând valoarea și importanța specială pe care o aduce atât cartea în sine, cât și traducerea ei, în peisajul biografic și memorialistic circumscris operei. Contribuția în cauză luminează din unghiuri inedite o mare operă poetică și aduce note noi în miracolul reprezentat pentru cultura românească de marele Poet...

Erată: Am reparat eroarea inserând poza reală a autoarei. Cu toate scuzele (i.i.v)

COLAJ LIRIC

GABRIELA CĂLUȚIU SONNENBERG

Poezia Săptămânii ITHACA

Germain Droogenbroodt

CE E ASCUNS, RĂMÂNE NEATINS

*Sunt norii din țării însemne
— cuvinte
sau tăcere înfinită?
râul ce se revarsă
în mare
rămâne râu?
tot ce se vede
va rămâne de văzut
ce ochilor se-ascunde
rămâne tănuț sau se întoarce
spre sine.*

GERMAIN DROOGENBROODT

Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

POEZIE

*Singură, poezia cutreieră pământul,
cu vocea sprijinită în suferința lumii
și nu cere nimic
nu vrea nici un cuvânt.*

*Vine din depărtări, brusc, neanunțată;
are cheia ce ușa ne-o deschide.
Se oprește întotdeauna la intrare, ca
să ne vadă.*

*Apoi deschide mâna și ne întinde
o floare sau o pietricică, ceva
misterios,
dar de-o putere atât de mare, încât
inima bate
grăbită. Și atunci, ne deșteptăm.*

EUGENIO MONTEJO, Venezuela (1938-
2008)

Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

PIERDUT

*Patul ni s-a desprins de la
perete, distanța
crește. În două săptămâni
va fi în Piazza Navona, iar noi în
el
vom naviga sub pânze, gură la
gură, trecând munții
cât ne va ține bine așternutul.*

*

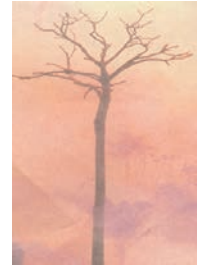
**

ADRESARE

*Eu sunt vântul
minipasul păianjenului pe
gura-ți de roșu bogată.*

SARAH KIRSCH, (Germania, 1935-2013)

Traducere: Gabriela Căluțiu Sonnenberg

E TIMPUL SĂ SĂPĂM PĂMÂNTUL

*E timpul să săpăm pământul
să alegem pietre, să îngropăm
rizomi.
Mai apoi vom culege roade.
Să adunăm sub masă tot ce
rămâne,
să ne afundăm în baia cotidiană,
balsam letargic, suflet primenit.
Să-i zicem astăzi simplu
experiență, căci nu e totul viață,
substantiv singular abstract,
pariul ilzoriu e un joc capricios.*

LAURA GARAVAGLIA, Italia

Traducere: Gabriela Căluțiu Sonnenberg

AMINTIRE

*Ca un nor singuratic
conturul tău cel estompat
are aspect modest.
E ca un vis în sufocantul zăduf,
lumină
silențioasă și distantă
lentă, întrețesută.
Mă ajungi precum momentul,
suspin tu,
umbră strecurată, rază pe sticla
aburindă.
Sosești, apari pe neanunțate
tu evocare,
amintire, cu brațe larg deschise.*

SAEID HOOSHANGI (Iran 1966-)

Traducere: Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Din creația lui Khosiyat Rustam (Uzbekistan)

Viață, te văd răsând de mine;
Drumul către tine stă închis.
Este acolo în ochii tăi, pot să văd,

Și vreau să țip tare dar
Strig tăcută ca o piatră,
După cum îmi amintesc, plângi ca marea.
Înfășoară-mă bine într-un giulgiu cusut
Din ultima poezie pe care ai făcut-o despre mine.
Acum poți să te distrezi încă o dată.
Oh, tânjesc după tine atât de profund.
Dar drumul spre tine este o ușă permanent închisă
Și rămân singură în lume pe deplin.

Arată-mi zilele pe care încă nu le văd.
Adu-mi nopțile pe rând.

Ce ar trebui să fac cu timpul rămas?
Este atât de scurt și abia am început.
Mă dor palmele în toate liniile adânci -
Este destinul meu scris atât de simplu?
Timpul meu se termină toate semnele o spun.
Când mor, lasă-mă să trăiesc încă o dată!
Arată-mi zilele care mi-au mai rămas -
Nu zilele triste pe care nici câinele nu le-a văzut.

Ramuri tremurau peste tot -
Copacii tremurau până la coroană.
Fulgerele trosneau prin aer
Și ploaia a căzut tășnind în jos.

Îndată luna a crăpat și a gemut.
Tot iadul s-a spart deasupra capului.
Lăsând copiii singuri acasă,
Cerule a ieșit să cumpere pâine.

Creatura iubirii

Orice aș scrie, totul este pentru Tine! Fiecare lucru mic pe care îl fac, de la bătăile inimii mele până la tremurul genelor mele, doar ție ți le dedic! Te ador. Oriunde îmi întorc capul, te văd acolo în fiecare parte ... Atotputernicule, de ce sunt așa, de ce m-ai creat așa? Îmi doresc să mă pot opri în a mă gândi la tine pentru o vreme, doar să iau o respirație. Dar sunt cuprinsă de iubirea ta! Chiar și când sunt supărată pe cineva, simt flacăra iubirii tale arzând în mine. Dacă aș putea urî pe cineva sau doar să displac puțin pe cineva... Mi-aș dori să pot urî pe cineva!

Dar nu pot - tu ai tot ce e al meu.

Portretul poetului

Ploua și am cumpărat o imagine cu Pușkin de la o bătrână care vindea curiozități vechi pe stradă. Ploua. Am ascuns imaginea ca să o țin uscată ... Am mers fericită de-a lungul cărării cu cele două fiice ale mele. Toată lumea părea să fie Pușkin și eu îi iubeam. Dar nimeni nu știa ce aveam în geantă.

Am vrut să mă grăbesc în camera mea pentru a arăta fotografia poetului tuturor celorlalte geniilor care se uitau în jos din imaginile de acolo. Am râs chiar la gândul cum vor muri de invidie!

Chiar dacă Dante este deja acolo!

Inima îmi bătea tare. Ploaia nu s-a oprit. Toată lumea se grăbea. Cu cât își vând lucrurile mai repede, cu atât vor ajunge mai repede acasă.

„Mamă, există oameni care nu-l cunosc pe Pușkin?“, a întrebat fiica mea mai mică.

„Da, există draga mea, și unii care nici măcar nu-l plac.“

„De aceea i-au vândut poza, nu-i așa?“

„Pușkin a făcut această poză pentru noi. De aceea, ni l-au vândut“.

SAPIENTO KORONASAGA

Augustin OSTACE

[1] SAPIENTOKORONASAGA

Repovestirea, regazetarea, reîncingerea dramei actuale a pandemiei planetare, ce astăzi, 15 Ianuarie 2021, se apropie de cifre tragic uluitoare de aproape 100 de milioane de infectați și 2 milioane de decedați! Cu patologizarea în grav sindromuri de insuficiențe a întregului Vest, economice și financiare, suferind de crize acute (pe fonduri cronice), de insolvență, de faliment în carență și dezechilibrare în imanentă? Acest virus, acest dușman uman sau Sapientouman, această otrăvă macromoleculară, acest genom viral RNA, care multiplicat în celulele respiratorii umane (ce devin celule infectate), prin replicarea genomului său (un fel de parazitism intracelular obligatoriu), bulversează un întreg organism, și prin extensie bulversează economii și populații umane (Sapientoumane), bulversează legi și constituții, naționale și internaționale, continentale și transcontinentale, fiind un atac grav și direct împotriva Speciei Sapiens însăși (Nu! Nu! Nu exagerăm deloc, este o gravă agresiune viral-patologică împotriva Speciei Sapiens)!

Argumentații? Da, și încă pe puncte:

A. Nu excludem deloc posibilitatea ca anumite fragmente subgenomice din Virus Covid-19 (din RNA monocatenar), să sufere rearanjamente (Naturale? Artificiale de laborator?), a acestor fragmente, care măresc variabilitatea lui Covid-19 (să zicem clasic, deasemenea natural? Sau experimental?), care măresc exponențial infectabilitatea lui Covid-19, devenind astfel mai virulente, mai agresive, mai letale! Această VARIATIE INTRAPANDEMICĂ sau VARIATIE SELECTIVĂ DE COVID-19, permit o mai mare supraviețuire a virusului patogen, atenție, în condiții adverse, ca cele din spitalele cu secții de terapii intensive, în care se moare masiv, indiferent de țară, Statele Unite, Brazilia, India, Anglia, Spania, Franța, Germania, România!...

Până la această oră avem confirmare la variantele (tulpinile) mai virulente din Marea Britanie (B.1.1.7) și Sud Africa (501.V2), deși unele agenții de presă menționează și Brazilia. Nu excludem și alte tulpini,

variante mutagene din Covid-19, care ar complica și așa o situație extrem de complicată! Vreau să menționez că precedentele infecții Covid, cele din 2003 și 2013, au trecut aproape neobservabile, atât ca număr de infectări (de ordinul miilor), cât și ca număr de decese (de ordinul zecilor)). Ceea ce se întâmplă acum este realmente apocaliptic (o sută de milioane de infectări și milioane de decese!). Și suntem doar în mijlocul tragedo-pandemiilor.

B. Prin extinderea patologiei pandemice la populații continentale și transcontinentale, în care se vaccinează fie cu virus atenuat sau cu mRNA vaccine (premieră mondială, efortul științelor miliardare prin fonduri de susținere spunându-și totuși cuvântul), nu este exclus, Doamne ferește! Să intrăm într-o fază de SAPIENS PATHOLOGIZAT PRIN HEREDITATE VIRALĂ!, adică, o interferență viralo-multicelulară produsă în organismul Sapientouman, care, prin vaccinări repetate (datorită unor imunități de temporo-durată scurtă, de până la un an), să genereze un SAPIENTOUMAN POSTVIRAL, necesitând tratamente ultra-costisitoare și ultra-prelungite (de tip distanțare permanentă, mască permanentă, igienă permanentă, vaccinări repetate și generalizate, terapii intensive și extensive, spitalizări prelungite întru recuperare, stațiuni speciale de tratament traumatic viral), și toate acestea în incontinuum, în repetabil, în reiterabil, intrând în era medicinei socializate și individualizate, personalizând individul ca Ființă și Specie (o metaforă a suferinței și chinului).

C. Printr-un asemenea scenariu posibil, poate chiar mai real decât ne imaginăm noi, Sapiensul ca generalitate, Sapiensul ca ființialitate, deci Sapientoumanul, ar deveni extrem de costisitor de întreținut, ar deveni extrem de scump de tratat, creând imposibilitatea economic-financiar-medicală întru SUPRAVIEȚUIRE DE SAPIENS! Intrăm în era de SAPIENS NESUPRAVIEȚUIBIL? Tragic, nimic nu se poate exclude (Dramatically, nothing is ruled out!).

Toate cărțile mele de pe Amazon KDP și Google Play Books, în special din ultimele trei luni (Revelația Sapientică, Deificarea Sapientică, Apocalyps Sapiento-Armaghedonic, MythosSapiens, Testament de Sapiens, Desapientizare prin Anticongress, Theoretician de Sapiens și acum SapientoKoronaSaga), nu fac decât să sublinieze grava pandemie ce a lovit Sapiensul în întregimea sa (medical, economic, financiar, religios, psihologic, teologic, teleologic și ontologic), creând o stare mondială de panică și isterie din ce în ce mai necontrolabilă și non-raționabilă!...

D. Se poate intra într-o fază accelerată de TERATOVIROLOGIE SAPIENTOUMANĂ, care să producă o MUTAȚIE A VIEȚII PE TERRA, dincolo de orice scenariu horror sau catastrofic Science-Fiction,

în care va trebui să redefinim viață și biologie, evoluție și dezvoltare, organizare și autoorganizare, reglare și autoreglare, mișcare și automișcare, destin și Sapiens, cultură și civilizație, filozofie și teologie, virus și Thanatos.

Când am prezentat în articole și cărți anterioare, acel salt de terminologie binominală de la Carolus Linnaeus (Părintele Taxonomiei - Father of Taxonomy prin taxis = aranjare + nomos = lege), la un conceptologism Augustinian de 12 (douăsprezece) trepte taxonomice, redefinindu-ne Specia bipedo-umblătoare și născocitoare ca TAXOSPECIASAPIENS (TSS12), probabil că nu puțini au zâmbit, văzând în asta o metaforă filozofică (Sapientofilozofică evident), a autorului!

Nu! Nu! Nu! Al meu TSS12 este un întreg lanț causal al Speciilor de pe pământ, din acești 4 miliarde de ani de viață pe Terra, care în expresia descendentă de TSS12D, se prezintă ca:

1 - Viața Unicelulară (U)/ 2 - Viața Multicelulară (2)/ 3 - Regatul Animalia (3)/ 4 - Phylum Chordata (4)/ 5 - Subphylum Vertebrata (5)/ 6 - Clasa Mammalia (6)/ 7 - Ordinul Primate (7)/ 8 - Familia Hominide (8)/ 9 - Subfamilia Unu de Hominine (9)/ 10 - Subfamilia Doi de Australopitece (10)/ 11 - Genus Homo Anthropos (11)/ 12 - Species Sapiens (12)

Deci Sapiens este UNICELLULARO - MULTICELLULARO - ANIMALO - CHORDATO - VERTEBRATO - MAMMALIANO - PRIMATO - HOMINIDO - HOMININO - AUSTRALO - ANTHROPO - SAPIENS! În prescurtarea din TSS12D (Sistematizator Augustin Ostace), Sapiens este un UMACVMPHHAAS! În prescurtarea din TSS12A (Ascendent deci, același sistematizator!), Sapiens se prezintă ca SAAHHPMVCAMU! Între TSS12D și TSS12A, sunt și similarități și disimilarități, sunt și coincidențe și non-coincidențe, evoluția vieții pe Terra (incluzând fiziologie și patologie deopotrivă), cuprinzând multe verigi albe (white links). Subliniez că orice sistem viu de pe Terra este atât NEENTROPIC (necesitând o sinteză de legi termodinamice cu legile biodinamice, un fel de împletire între Clausius din termodinamică cu Mendel din biodinamică!), cât și FINALIZABIL (cu uriașe complicații de teologie, de filosofie, de biologie, de ontologie. Aristotel, prin principiul său de funcție eficientă, ne spune că Natura - bios, physis, nu face nimic inutil, deci ceea ce se produce trebuie să se producă, în timp ce Kant ne învață că toate dispozițiile naturale ale unei finite vii sunt destinate (Predestinate? Predeterminate?) să se dezvolte în mod complet, CONFORM CU UN SCOP!

Conform cu un scop?... Supraființa Preexistentului în univers?... Reiterarea bătăliilor dintre spirit și materie? De la Platon și Aristotel, la Sfântul Augustin

și Aquinas, de la Leibniz și Wolf, la Fichte și Hegel, de la Marx și Engels, la Lukacs și Heidegger, de la patologiile Corona la Retaxonomizarea Speciei Sapiens (de tip autor), deci RTSS12D și RTSS12A! Și acum, vă rog să mă credeți, că în realitatea biologică a întregului lanț de Sapiens pe Terra, intră nu doar 12 trepte taxonomice (prezentate în ultra - ultra - ultra scurt de mine), ci, cel puțin de zece ori pe atât, dacă nu de o sută de ori pe atât, sau, la fel de posibil, de 1000 de ori pe atât, sau, chiar mai multi-înmiit! Asta este realitatea, dură și nemiloasă, Doamnelor și Domnilor, de cel puțin un milion de ori mai complicată și mai complexificată decât credeam noi, în visele și iluziile și premonițiunile Sapientoumane de până mai ieri, alaltăieri.

Brusc, un mediu viral al Terrei s-a modificat (sau, a fost modificat!), într-o agresivitate excesivă, iar al nost' Sapiens nu găsește căile de supraviețuibilitate, ways of survivability, deși se fac eforturi reale, unele la limita disperării, într-o contracararea temutului nano-agresor, variabilizat acum într-o mutagenă și mai infectabilă și mai agresionabilă și mai decimabilă. Tragediile Sapientocoronice sunt agravate și de faptul că Sapiensul ieșind (cel puțin parțial) din imperiile naturii și intrând în imperiile culturii (Kultur ist Natur der Sapiens), el a creat în ultimii 50.000 de ani, industrii și civilizații, economii și tehnologii, arte și ideologii, state și imperii sau supraimperii, care toate se văd lovite, se trăiesc în teama de înfrângere generalizată, ca o reală însângereare a psihologismului Sapientouma. Deocamdată să ne oprim aici, dar vă asigur că vom continua SapientoKoronaSaga noastră sau SapientoKoronaOdyseea noastră, sau SapientoKoronaDestinul nostru, încercând să urcăm / coborâm toate cele 12 trepte taxonomice (întru câmpurile Sapientice), care sunt doar niște picături din oceanele învolburate ale evoluțiilor, devenirilor, mutațiilor și extincțiilor de pe Terra noastră, care împânzindu-se de Weburi și Onlineuri, Emailinguri și Tweeterisme, Instagramuri și Microsofturi, Bloggisme și YouTuburi, Encyclopedisme și Wikipaedisme, devine pe zi ce trece, tot mai. incognito. Doamne! Complicate și complexificate sunt căile Creatorului.

Post Scriptum:

Toate aceste zbateri filozofo-jurnaliste pot fi retransmise, republicate, reîmpărțite pe toate rețelele și matrixurile de sapiento-socializare din lume, cu citarea, cu menționarea autorului nostru, el însuși o micro - nano - pico - femto - acto - yocto particulă dintr-un atom. Se spune că întreg Universul ar conține cam 10 la puterea 80 Atomi! Dar dacă un Atom ar conține 10 la puterea 80 Universuri, cum am proceda? Aici e aici!

Va urma

NICI CĂRTURARI NU SCAPĂ

Mihai BATOĞ-BUJENIȚA

Aflându-ne noi într-o bună dimineață pe lângă clădirea Teatrului Național din Iași, conu' Alecu mă invită să facem câțiva pași până la statuia lui Miron Costin.

Cum timp aveam și eram sigur că are ceva interesant să-mi spună, mă grăbesc să-i țin companie și peste câteva minute privim statuia, iar conu'

Alecu își începe lecția. Așa consider eu micile noastre escapade, cele însoțite de o poveste a lui.

- Uite, dragul meu, în orașul nostru sunt mai multe statui care merită toată atenția fiind și frumoase, dar și încărcate de semnificații. Însă numai despre statuia lui Miron Costin, Nicolae Tonitza spunea că ar fi cea mai reușită statuie din câte s-au ridicat pe pământul Țărilor Românești, iar esteții erau unanimi cu această părere. Mă rog, unanimitatea esteților este în sine un fel de miracol! Mai spunea că este ireproșabilă ca forme anatomice și ca proporții, fiind ideal adaptată la un soclu cu o arhitectură pitorească și cuminte, documentat costumată, expresivă și sugestivă, dar și perfect încadrată în decorul înconjurător.

Drept să-ți spun nu știu cum arăta decorul în anul când a fost ridicată statuia, în iunie 1888. Mai precis, în ziua de 12 iunie când la baza soclului au fost așezate osemintele celor doi frați Costinești, Velicico și Miron, oseminte aduse de V. A. Urechia din cripta familiei de la moșia Brănișteni-Barboși.

Acolo fuseseră îngropați după decapitarea ordonată de domnul analfabet Constantin Cantemir, tatăl marelui savant Dimitrie. Asta ca să vezi cum istoria își joacă ironiile cam stranii prin întreaga noastră viață.

Lucrarea a fost făcută, vei vedea că deloc întâmplător, de sculptorul polonez Wladimir C. Hegel, iar soclul statuii, și el foarte important și bine gândit, îl are ca autor pe arhitectul Nicolae Gabrielescu. Pe pedestalul de gresie se află, iată, două basoreliefuri realizate tot de către Hegel: în dreapta este reprezentat Miron Costin citind "Cronica Moldovei" la curtea regelui polon Ioan al III-lea Sobieski, iar la stânga - arestarea cronicarului de către trimișii lui

Constantin Cantemir, care l-a ucis bănuindu-l că ar fi uneltit împotriva sa.

Și totuși, ne putem pune întrebarea de ce un om care nu a fost nici Domn, ba chiar provenea dintr-o familie de boieri de rang secund, are, spre cinstea celor care au ridicat-o, dar și a orașului nostru, o așa de frumoasă statuie aici, cam pe unde era centrul vechiului oraș?

Miron Costin s-a născut în anul 1633, ca fiul lui Ioan sau Iancu Costin (ridicat ca boier nou, mai întâi postelnic apoi ca hatman) și al Saftei Scoarțeș. Tatăl său era, ca și Grigore Ureche, nobil polon, fiind un protejat al domnului Miron Barnovschi-Movilă, rudă cu soția sa. Iancu îl însoțise pe Domn la Stambul, unde acesta a fost ucis prin decapitare în 1628 din cauza intrigilor vornicului Vasile Lupu. După ce a fost eliberat din închisoare, hatmanul Costin a luat trupul decapitat și l-a înmormântat creștinește în țară, apoi a dat numele celui ucis întâiului său născut. Deși neștiutor de carte, hatmanul Costin intervine cu argumente foarte bine chibzuite într-o perioadă extrem de dificilă pentru poloni, atunci când turcii însoțiți de moldoveni, dar și de munteni, invadaseră regatul.

Pentru a-i face pe turci să se retragă, vestește că oștile cazace vin în ajutorul leșilor. Vicleșugul lui reușește pe moment, dar Abaza-pașa, comandantul turc, află ulterior adevărul și îi pune gând rău hatmanului, dar și Domnului moldovean Moise Movilă. Cei doi fug în Polonia, dobândesc moșii și, mult mai important, protecția regelui polon drept care, în viitor, se vor implica de mai multe ori în tratative cu turcii.

Trebuie să știm că în această perioadă Moldova se afla în centrul intereselor otomane, dar și a puterii suzerane a regatului polon condus de regi lituanieni, fiind însă în contact și cu instabilii cazaci, cei puși mereu pe război și jaf.

În anul 1647, tânărul Miron, fiul lui Iancu Costin deci, își începe studiile la colegiul iezuit din orașul Bar, apoi le continuă la cetatea Camenița, remarcându-se atât prin inteligență, cât și prin noblețea trăsăturilor sale, lucru care va influența în mod hotărâtor întreaga sa carieră.

În 1650 tatăl său, Iancu Costin, moare, iar Miron, în anul următor, bucurându-se de toate privilegiile nobililor poloni, este înrolat în armată pentru a lupta împotriva zurbagiilor cazaci conduși de Bogdan Hmelnițki, răsculați acum contra polonilor, dar și a aliaților tătari ai acestora la Beresteczko, lângă cetatea Camenița, unde se retrăseseră elevii colegiului de la Bar, foștii săi colegi.

În 1653, către sfârșitul domniei lui Vasile Lupu, Miron și frații săi revin în Moldova. Își începe ucenicia de viitor demnitar pe lângă marele vistiernic Iordache Cantacuzino, pe care îl va elogia în Letopisețul său, arătând: „Toma vornicul și Iordache vistiernicul, care

capete de-abia de au avut cândva această țară sau de va mai avea". Acum primește și prima misiune diplomatică, fiind trimis la starostele Cameniței să obțină ajutor împotriva lui Gheorghe Ștefan, care amenința tronul șubrezit al lui Vasile Lupu. Va îndeplini ca ambasador tot felul de misiuni și va urca treptele boierești până la cea de vornic al Țării de Sus ori a Țării de Jos, adică cele mai înalte cu putință, mai ales pentru un boier aflat la a doua generație. Activitățile diplomatice îl aduc în contact și cu turcii și cu polonezii, dar și cu tătarii ori cazacii. Se dovedește un patriot desăvârșit, erudit și bun cunoscător al obiceiurilor vremii, cu un farmec personal indiscutabil, conștient de rolul culturii în viața popoarelor, un scriitor care a lăsat o operă de referință, din păcate, acum perfect ignorată, deși ar fi una din cele mai importante surse pentru cunoașterea istoriei medievale a Țărilor Române. Este de fapt un renaștător perfect încadrat conceptului, dat fiind faptul că pentru noi, cei din aceste teritorii, chiar și renașterea întârziase cu vreo trei secole.

Opera sa este valoroasă atât din perspectivă istorică, documentară, cât și din punct de vedere literar. Voi aminti de Viața Lumii, prima sa operă originală, un splendid poem filosofic, Letopisețul Țării Moldovei de la Aron Vodă încoace, de unde este părăsit de Ureche vornicul sau De neamul moldovenilor, din ce țară au ieșit strămoșii lor, din păcate neterminată și, așa cum am mai spus, ignorată de istoricii noștri mult mai dispuși să ia în considerare tâmpeniile repetitive ale unor pseudo-istorici din perioada proletcultistă.

Ca diplomat, chiar dacă se afla mai mereu în tabăra otomană, eu unul cred că a slujit mai bine interesele polonilor și, cu toate că turcii știau foarte bine cu cine au de-a face, nu l-au prigonit știindu-l om cu multă înțelepciune și capabil de a rezolva situațiile delicate care apăreau între domni și curți.

Doar că moartea pâdea în exact locul cel mai neașteptat. Relațiile sale cu foarte instabilul domn Constantin Cantemir se deteriorează acesta fiind foarte suspicios cu privire la o eventuală detronare. În consecință Domnul trimite în anul 1691 la moșia lui Miron Costin un călău, pe nume Macrei, vătavul de păhărnicea, cu următorul mesaj: "De vreme că te-ai grăbit de l-ai bătut, nu-l lăsa viu. Păzește de-l omoară, că d-e scapă viu, mâne, poimâine el ne omoară pe toți." Așadar mâna criminală era una cât se poate de frățească, iar motivul era unul frecvent în epocă: tema de a pierde domnia. În același timp este asasinat și fratele său Velicico, necontând nici faptul că la sosirea criminalului logofătul își plângea soția moartă, dar nici demersurile acestuia de a se încuscri, prin fratele său, cu domnul.

Mai târziu Dimitrie Cantemir, normal, își apără tatăl afirmând că frații Costinești complotau pentru luarea scaunului domnesc, însă asasinatul va rămâne ca o

povară pe sufletul Domnului Constantin Cantemir care avea totuși șaptezeci de ani, iar peste numai un an murea și el de ceea ce numim moarte bună...

- Cumplite vremuri, coane Alecule, mă și mir că oamenii aceia aveau timp și de cultură, de scris istorii sau de trăit cumsecade. Că uite, bietul Miron Costin, până la vârsta de cincizeci și opt de ani a reușit să facă diplomație la cel mai înalt nivel, să călătorească, a mers și în războaie, a lăsat și o operă literară de referință și, în mod sigur, a avut ca oricare om în viață, preocupări simple precum cele familiale sau cele legate de moșii. În condițiile în care nu de puține ori viața îi era amenințată la modul cel mai serios!

- Mdaa, este cam greu de înțeles pentru noi astăzi cum de reușeau oamenii aceia asemenea performanțe fără a se bucura de facilitățile pe care astăzi noi le considerăm a fi în firescul lucrurilor...

Cred că primul fapt demn de luat în seamă ar fi că își începeau ziua de muncă la primele ore ale dimineții, asta însemnând, cel mai târziu, ora cinci. Iar cei cu dare de mână lucrau, vorbesc de lucru nemijlocit, până spre miezul nopții la lumina lumânărilor. Dormeau puțin și nu pierdeau vremea, așa cum credem noi astăzi, stând la taclale sau la ospete nesfârșite. Bine, să nu ne închipuim că toți făceau la fel! Leneși erau și atunci la fel ca acum: pe toate drumurile! Numai că, aceștia nu au lăsat nimic în urmă! Și bine ar fi să ținem minte acest fapt, pentru că este valabil și în zilele noastre când a petrece și a te distra, pare a fi cea mai mare, uneori chiar singura preocupare a fiecărui individ. Viața era foarte grea, iar ceea ce numim drepturile omului aveau să apară abia peste vreo două secole. Prin urmare nu știai dimineața dacă mai apucaai să vezi apusul soarelui, deci acei care voiau să facă lucruri demne de a rămâne posterității erau nevoiți să fie foarte serioși cu munca lor. Spre binele nostru, acum!

Totuși, ne putem mândri, dar nu prea cred că știm cum să o facem, cu un adevărat spirit renaștător, în această perioadă și că putem vorbi despre o mișcare culturală cu adevărat revoluționară în estul Europei (acela dominat încă de Imperiul Otoman) întârziată tocmai din această cauză, a dominației feudalismului oriental, mai bine de două secole.

- Mă întreb dacă în prezent i s-ar mai fi ridicat acestui cărturar o statuie?

- Bine că te întreb, fiindcă eu unul nu cred că mai este posibil, iar prima scuză ar fi că nu sunt bani și nici măcar nu sunt convins că acest fapt ar fi chiar un lucru rău, fiindcă ne-am putea trezi cu vreo operă modernistă în fața căreia să ne punem doar întrebarea ce reprezintă, iar bietul Miron Costin să se răsucescă în mormânt de indignare. Așa că...

Hai, să te duc acasă, că uite, iar ne-am luat cu vorba și i am rătăcit două ceasuri prin hățșurile vremurilor de demult...

Clasicismul „Maximelor” lui La Rochefoucauld

George PETROVAI

În Prefața la cartea *Maxime și reflecții* (Editura Minerva, BPT, București, 1972), Ion Vicol ne face cunoscut că, la Paris pe data de 15 decembrie 1613, se naște François al VI-lea, principe de Marcillac (cel care în 1650, adică

după moartea tatălui său, va fi ridicat la rangul de duce și pair) și că viitorul scriitor La Rochefoucauld „a apărut de la început în literatură ca un mare clasic”, atât prin stil, eleganță și analiza plină de curaj a propriei sale naturi morale, cât și (grație lecturilor) ca vrednic urmaș al moralistilor stoici – Seneca, Epictet, Marcus Aurelius.

Iar dragostea lui de adevăr, ne spune în continuare prefațatorul, în sensul că totul este falsitate („nu există pe lume nici virtute, nici devotament dezinteresat, nici adevărați prieteni, nici femei cinstite”) și că toată viața noastră, precizează însuși moralistul, „se află sub împătrita influență a firii noastre, a amorului-propriu, a pasiunilor și a hazardului”, dragostea lui de adevăr și de natural, prin urmare, era atât de debordantă, încât – după citirea *Maximelor* – Jean-Jacques Rousseau va avea următoarea opinie în partea a III-a a romanului *Noua Éloise*: „Niciodată trista lui lucrare nu va fi gustată de oamenii cumsecade”...

Afirmația lui Rousseau este cu atât mai surprinzătoare, cu cât în anul 1663, mai înainte de tipărirea *Maximelor* (prima ediție a apărut în ianuarie 1664), doamna de Schonberg (fosta domnișoară de Hautefort, de care fusese îndrăgostit Ludovic al XIII-lea și după care se perpelise un timp chiar tânărul prinț de Marcillac) îi scria doamnei de Sablé următoarele: „În lucrarea aceasta există mult spirit, puțină bunătate și un mare număr de

adevăruri, pe care le-aș fi ignorat toată viața, dacă nu m-ar fi făcut să-mi dau seama de ele”.

Unde mai punem faptul că – în calitate de mare aristocrat, de spirit aventuros (plănuiește donquijotește s-o răpească pe regina Anna de Austria și s-o ducă pe ascuns la Bruxelles, căci este „o epocă fără morală și fără frâu”, apoi tot el – orgoliosul, timidul, ambițiosul și pătimașul – este înșelat de ducesele de Chevreuse și de Longueville, participă la mai multe războaie, din care se alege doar cu răni, cu surghiunirea de la Curte și cu discreditarea după neizbutitul complot al lui Cinq-Mars, favoritul lui Ludovic al XIII-lea, împotriva atotputernicului Richelieu – vezi romanul *Cinq-Mars* al lui Alfred de Vigny), dar mai ales în calitate de rafinat scriitor și moralist – La Rochefoucauld frecventa celebrele saloane ale vremii (al domnișoarei de Scudery, al domnișoarei de Montpensier, îndeosebi al doamnei de Sablé), unde, printre nelipsitele și spumoase bârfe, se încingeau dezbateri culturale pe diverse teme, inclusiv pe marginea *Maximelor*, care circulau în copii de câțiva ani și – desigur – erau intens comentate în saloanele din Franța și din străinătate. De altminteri, una dintre aceste copii va sta, pe la sfârșitul anului 1663, la baza ediției apocrifoclandestine ce apare în orașul olandez Haga.

Cum spuneam, prima ediție în franceză a apărut în 1664, apoi – până la moartea autorului în 1680 – au mai apărut patru ediții, ultima în 1678, anul în care moare doamna de Sablé și sunt tipărite *Maximele* ei.

La rândul său, Ion Vicol respinge categoric aserțiunea că *Maximele* lui La Rochefoucauld ar fi axate pe un „riguros determinism moral”, ceea ce nu numai că ar anula inițiativa noastră, dar ar genera și un „pesimism amar și incurabil”. Dimpotrivă, ne asigură prefațatorul, „omul acesta de lume nu ne impune nicio clipă concepția lui, ci ne ajută să privim lucrurile și din alte unghiuri de vedere, să le descoperim adevărata față și să tragem concluziile care ne privesc pe noi personal, pentru corectarea unor defecte pe care nu ni le bănuiam până atunci”. Pe scurt, „El ne obligă și ne învață să fim cu adevărat sinceri și modești”.

Iar după vârsta de 50 de ani și cu dureroasa

experiență de viață acumulată de marele moralist, nu trebuie să ne poticnim în învinuirea ce i s-a adus, cum că ar fi urmărit „să demitifice eroii și să dărâme din temelie ideea pe care ne-o facem îndeobște despre virtuțile înalte ale eroului”, ci să vedem „dorința unui mare senior de a scandaliza lumea bună cu opiniile lui”, senior ce nu dă uitării nici măcar o clipă alesele maniere ale omului de societate: „știe întotdeauna până unde să meargă, precum și tonul cu care să ia în derâdere atâtea idei preconceptuate despre dragoste, recunoștință, fidelitate, merit etc.”...

Dar, mă rog, ce este clasicismul, concept inclus de mine în titlul prezentului articol? În *Yasunari Kawabata și drumul prozei sale de la modernism la clasicism*, ofer celor interesați următoarea deslușire: „După cum se știe, *clasicismul european* este un curent postrenascentist, ai cărui reprezentanți urmează linia inaugurată de Petrarca în ceea ce privește atenția acordată scriitorilor antici. Iată de ce pentru autorii clasici natura este doar un element decorativ, căci sursele lor predilecte de inspirație se cheamă antichitățile greacă și latină. În plus, arta clasică se conformează unor norme estetice prestabilite, așa ca norma celor trei unități (de timp, loc și acțiune), potrivit căreia acțiunea trebuie să fie unitară, să se desfășoare în același loc și pe durata unei singure zile.

Acest curent se confundă practic cu clasicismul francez, și asta deoarece Franța a fost țara care a oferit climatul cel mai favorabil pentru dezvoltarea clasicismului european. Clasicismul este un curent eminent *intellectualist*, deoarece tipul uman clasic se caracterizează prin predominarea generalului asupra particularului și prin supremația rațiunii asupra pasiunilor, fapt care conferă personajelor mult *voluntarism*.

Teatrul a fost genul literar prin excelență cultivat de scriitorii francezi din secolul al XVII-lea: pe de o parte *tragedia clasică*, reprezentată cu strălucire de poeții Pierre Corneille și Jean Racine, pe de altă parte *comedia clasică*, specie care dobândește un atare prestigiu prin geniul lui Molière, încât putem afirma că, prin arta comicalui, el se apropie de contemporaneitate, în timp ce tragedia se îndreaptă spre trecut”.

Mai înainte de-a prezenta câteva mostre delicioase din creația lui La Rochefoucauld, cuvinesc să precizez că textul definitiv al Maximelor cuprinde

mai multe părți: *Reflecții morale*, parte care se deschide cu reductibila sinteză a cugetărilor sale („Virtuțile noastre nu sunt, de cele mai multe ori, decât niște vicii deghizate” (conține 504 reflecții), *Maxime suprimate* (74), *Maxime postume* (61), Reflecții diverse (în total 19: Despre adevăr, Despre societate, Despre încredere etc.), *Apendicele sau Despre evenimentele secolului nostru* (patru evenimente), *Documente despre La Rochefoucauld* (patru documente, primele două fiind *Portretul lui La Rochefoucauld de el însuși* și *Portretul lui La Rochefoucauld de cardinalul de Retz*) și *Documente relative la Maxime*. Ediția românească pe care o am în față, mai cuprinde și un foarte util *Indice analitic al maximelor și reflecțiilor lui La Rochefoucauld*.

Acestea fiind scrise/zise, iată câteva dintre sutele de cugetări ale acestui strălucit stilist și profund moralist, care cu certitudine reprezintă veritabile bijuterii ale genului: „Amorul-propriu este cel mai mare dintre toți lingușitorii”; „Îndurarea suveranilor nu este decât o dibăcie politică pentru a câștiga dragostea supușilor”; „Dacă n-am suferi de orgoliu, nu ne-am plânge de al altora”; „Adevărata iubire este la fel ca apariția duhurilor: toată lumea vorbește de ele, dar puțini au văzut așa ceva”; „Viciile intră în alcătuirea virtuților, așa cum intră otrăvurile în alcătuirea leacurilor”; „Dorința de a părea capabili ne împiedică să ajungem capabili”; „Ridicolul dezonoarează mai mult decât dezonoarea”; „Mintea este întotdeauna amăgită de inimă”; „Virtuțile se pierd în interes, ai domă ca fluviile-n mare”; „Vitejia desăvârșită stă în a săvârși fără martori ceea ce ai fi în stare să săvârșești în fața lumii întregi”; „Ipocrizia este un omagiu pe care viciul îl aduce virtuții”; „Întâmplarea și firea oamenilor conduc lumea”.

Sigur, mai sunt printre ele ba unele extrem de generale, precum „Persoanele slabe nu pot să fie sincere”, ba altele cu tendință netestamentară, fapt care le face foarte discutabile: „Cumpătarea este tânjirea și trândăvia sufletului, așa cum ambiția este activitatea și înflăcărea lui”.

NE IDENTIFICĂM ȘI SUNTEM CUM GÂNDIM

dr. Bencze Mihály

Mihaly BENCZE

Pe când Einstein preda la universitățile din Statele Unite, întrebarea redundantă pusă de studenți era: Dumnezeuastră credeți în Dumnezeu? Răspunsul sau întotdeauna era:

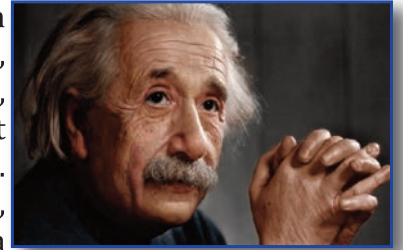
Cred în Dumnezeul lui Spinoza. Doar cei ce-l citiseră pe Spinoza l-au înțeles... Spinoza, care își petrecuse mai toată viața studiind cărțile sfinte și filosofia, într-o zi ar fi scris:

Nu știu dacă Dumnezeu a vorbit cu adevărat, dar dacă a vorbit aceasta este ceea ce cred eu că ar fi spus:

„Nu te ruga și nu te lovi cu pumnii în piept! Ceea ce aș vrea să faci este să ieși în lume, să te bucuri de viața ta; să te distrezi, să cânti, să te educi, să te bucuri de tot ce am creat pentru tine. Nu merge în temple întunecate și reci pe care le-ați construit singuri, și despre care spuneți că este casa mea! Casa mea este în munți, în pădure, râuri, lacuri. AICI locuiesc cu tine și îmi exprim dragostea față de tine. Nu mă mai acuza de viața ta nenorocită. Nu ți-am spus niciodată că e ceva în neregulă cu tine, că ești păcătos, că sexualitatea sau bucuria ta sunt un lucru rău! Nu mă învinovăți pentru tot ce ți-au spus alții să crezi despre Mine...

Nu citi lecturi sacre ce nu au nimic de-a face cu MINE. Dacă nu mă poți citi în zori, într-un peisaj, în ochii prietenului tău, ai soției tale, ai bărbatului tău, în ochii copiilor tăi; nu mă vei găsi într-o carte. Încetează să trăiești în frică sau ură. Nu te judec, nu te critic, nu mă enervez și nu te pedepsesc. Sunt

IUBIRE PURĂ... Te-am umplut cu pasiuni, plăceri, sentimente, nevoi..., și ți-am dat LIBERUL ARBITRU. Cum te pot învinovăți, dacă răspunzi la ceva

ce Eu am pus în tine!? Cum să te pot pedepsi pentru că Ești ceea ce Ești, dacă eu sunt cel care te-a creat!? Crezi că aș putea să creez un loc în care să-mi ard copiii ce se poartă rău, pentru tot restul Eternității!? Ce fel de Dumnezeu poate face asta?! Dacă aș fi așa, nu aș merita să fiu Respectat. Respectă-ți semenii și nu face ceea ce ei nu vrei să-ți facă. Ceea ce îți cer este să ai grijă de viața ta, și ai grija ca LIBERUL TĂU ARBITRU să-ți fie ghid. Tu și Natura, sunteți o singură Entitate..., așa că nu crede că ai putere asupra ei. Tu faci parte din ea. Ai grijă de Ea, și Ea va avea grijă de Tine. Am pus acolo și am făcut accesibil tot ceea ce este bun pentru tine și ți-am îngreunat accesul la ceea ce nu-ți este de folos. Nu-ți folosi geniul în

căutarea a ceea ce este rău pentru acest echilibru. Depinde de tine să păstrezi acest echilibru intact. Natura știe să-l păstreze foarte bine; pur și simplu nu o deranja! Te-am făcut absolut liber. Ești absolut liber să crezi un Rai sau un Iad în Viața ta. Nu-ți pot spune dacă există ceva după

această viață, doar îți pot da câteva sfaturi:

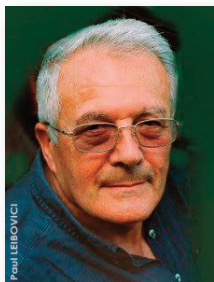
Nu crede în mine; a crede înseamnă a presupune, a ghici, a imagina. Nu vreau să crezi în mine, vreau să mă simți în tine. Să mă simți în interiorul tău - când ai grijă de oile tale, când îți ascuți copiii gângurind, când îți mângâi câinele, când te scalzi în râu... Exprimă-ți bucuria, și obișnuiește-te să iei exact numai ceea ce ai nevoie! Singurul lucru sigur este că ești Aici, ești viu, în această lume care este plină de minuni... și că în toate aceste minuni ești capabil să știi exact de ce ai nevoie cu adevărat.

Nu mă căuta afară, Nu mă vei găsi!... Sunt aici - Natura, Cosmosul..., Sunt EU."

NICOLAE GRIGORESCU și OPERA SA PLASTICĂ

Paul LEIBOVICIU

În Sala operelor de artă clasică de la Muzeul Național de Artă am zăbovit un timp îndelungat în Sala operelor de artă clasică din mai multe motive. În primul rând pentru a revedea tablourile unor clasici ai artei plastice din România care atât prin conținutul social cât și a măiestriei

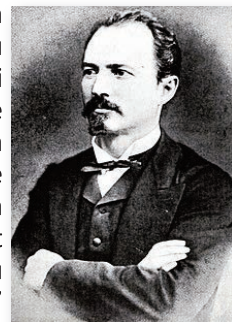
coloristice. Ceea ce mi-a îndreptat gândurile către o perioadă istorică când Parlamentul românesc era sub influențe partizane poate anti-democratice. Aici l-am regăsit pe Nicolae Grigorescu a cărui mozaic are un bogat conținut uman-social. Marele pictor fiind sub influența unei viziuni idilice a vieții rurale românești prin păstori, țărani, căruțe cu boi și alte nuanțe ale vieții idilice. Remarcam interesul artistului pentru crearea de tipuri coloristice care au intrat în palmaresul operei sale, influențat de starea socială a unor anumite pături din popor, deoarece se desprindeau de marea masă.

Dacă ne aplecăm asupra paginilor de istorie a continentului european observăm schimbări drastice care au avut lor în sec. XV precum în Spania anilor 1492 și în Portugalia anilor 1497, ani când evreii au fost ori obligați să-și schimbe religia ori goniți în afara acestor teritorii. Aceștia s-au refugiat în Olanda, au fost primiți de imperiul Otoman acordându-le toate drepturile civile. Cu trecerea zecilor de ani, de abia în anul 2013 –așa dar după peste 500 de ani portughezii și spaniolii au acordat generațiilor de strămoși toate drepturile civile.

Primele documente în care constatăm prezența evreilor pe teritoriile românești sunt din sec. XVI. Vom constata prezența evreilor sfărâdiți în regiunile de pe malul Dunării, București și Oltenia, iar a evreilor aschenazi în Moldova, Bucovina și Basarabia. Ca urmare a unei reuniuni europene (Paris), a presiunii exercitate de liderii Franței, Belgiei, Olandei, Austriei - Parlamentul român acceptă recunoașterea oficială a membrilor comunității evreilor, dar în fapt acesta acordă cetățenia doar unora dintre evrei, pe principii sau pe poziții sociale individuale. Trebuie subliniat faptul că au fost încetățeniți doar un număr de 883 de soldați evrei care au luptat în Primul Război Mondial. Unii au deținut grad de ofițer - numeroși evrei au căzut victime pe câmpul de luptă- unii au fost decorați pentru fapte de arme deosebite în Primul Război Mondial – de la care nu demult s-au împlinit 100 de ani. Emanciparea în masă a evreilor români, obținerea dreptului de cetățeni s-a realizat în perioada 1919-1923.

În anul 1880 N. Grigorescu a prezentat la Expoziția

Oficială de la Paris lucrarea sa cunoscută sub titlul „Evreul cu găscă”. Suflul proaspăt a lucrării și realizarea ei au impresionat pe criticii de artă a timpului. Lucrarea a fost remarcată și s-a bucurat de succes. Nu era prima lucrare a artistului care avea ca subiect evreimea. Nicolae Grigorescu realizase o pictură „Capul de evreu” care se află de asemenea la Muzeul Național de Artă din România. Menționez că aceasta este realizată în aceeași perioadă cu „Evreul cu găscă”. Unii cronicari au subliniat faptul că artistul a fost, la vremea respectivă impresionat de noul cetățean, prin trăsăturile anatomice a evreilor, portul tradițional a acestora: Evreul cu caftan și Rabinul sunt două lucrări ale maestrului din aceeași perioadă. Ambele au fost realizate în anul 1874, la Bacău.

Criticul de la Figaro, văzând tablourile lui Grigorescu la Expoziția din Paris, va scrie o cronică în care îl compară cu Watteau, iar Stop de la Journal Amusant, îi acordă numeroase superlative. „E o pictură viguroasă și merită celebritatea de care se bucura” va scrie Alexandru Vlăhuță, București, 1910.

Tabloul în sine, nu poate fi înțeles fără a cunoaște împrejurările care au stat la baza compoziției (G. Oprescu). Criticul se referea la situația evreilor, care s-a menținut de secole în

România și care plasa într-o poziție de inferioritate nejustificată a etniei evreiești, era o certitudine și pentru cei care descindaseră din familiile care de mult timp s-au stabilit pe pământul românesc.

Lucrarea lui N. Grigorescu se dovedește a fi un aport semnificativ prin înalta valoare artistică, la aceeași nișă picturală europeană din acea epocă. Tabloul este o critică și demască corupția administrativă care transformă calitatea într-o marfă. Acest tablou a avut la început denumirea „Un cetățean în perspectivă” atunci când a fost prezentat la expoziția de la Paris din 1887. Unii cronicari – după cele constatate prin lectura unor monografii-îi acordă o dată de elaborare diferită. (1878 sau 1880). Aceste date sunt desigur legate de Congresul de la Berlin (1787) când i s-a impus României recunoașterea evreilor ca cetățeni cu drepturi egale. Vom găsi în buletinul Alianței Israelite Universale – emis în 1787 paragraful „România este singura țară în care emanciparea evreilor întâlnește o vie rezistență”. Vom găsi și o altă mărturie de acest fel în „Revista israelită din București din 1 Februarie 1886”. Cine a sesizat mesajul tabloului a fost Moses Schwartzfeld, care subliniază faptul că George Cantacuzino a cumpărat tabloul pentru 3000 de lei. Tabloul devenise, la acele vremuri, un fel de simbol al luptei pentru modificarea art. 7 din constituție în urma hotărârii art. 44 al tratatului de la Berlin și purtând titlul „Evreul cerând drepturi”. Tot la Bacău, pictorul N. Grigorescu a realizat o altă pânză „Interior de

→ Continuare în pag. 31

MICROPROZE

Anca HIRSCHPEK

Continuare din nr.138

Puncte-puncte pe decolteu

Evă sau vestală subțire deșirându-se de dor, gamba stângă lipindu-se pe dreapta, brațul înfășurat molatic și derutant peste cămașa de noaptea neîntrecută, peste perna neîncepută, pelicula feromonilor șoptiți cu buze vagi, gândul aprins în prosop, coșmarul prelinș pe dușumea ca-ntr-o pictură de Dali, el decăzând până la nivelul îngerilor-lipsă, e grea aplicația asta pentru un job percutant fără cuvinte, doar sine și sânge clocotind pe marginea răbdării, dar jertfe aiuritoare și inutile, „alege mereu programul scurt”, mă îndeamnă mereu ceva interior, un mecanism de conservare probabil, ah, ce simplu să te crezi inocent printre tenhobiți și tehnocrați ca în logo-ul acela cu bebele dormind pe clarul de lună, apoi îți percepi trupul ca pe o redundanță, nimeni nu s-a izbit încă de el ca de-un istm, nimeni nu l-a întărâtat sau plimbat pe sub limbă ca pe un leac homeopat, câțiva prunci au fost catapultati incoerent, au poposit o vreme pe inimă, nici coastele nu s-au dilatat cum trebuie, strânsura cărnii s-a menținut ca o cusătură cu catgut, în orașelul leneș din burta mea își face loc amantul noului mileniu sau moment stelaro-academic, e trucat deja, îmbătat, amprentat, ștampilat, ambalat sado-maso, e ca un capitol- forte dintr-un manual de generală, care mereu pică la teză, deruta mea sporește, duișia mă trage-n adâncuri, explorez amănuntul inuman, palpez ca un chirurg, bag degetul lung ca al Papei-când astupă gura mulțimii cu religiozitatea tâlharilor abandonati extazului mistic, agăț dorința umedă în carne, agit homunculul senzitiv al teroriilor zvelte, apoi plonjez într-un tomberon unduitor până la stele, putreziciuni scânteietoare ademenesc în iarbă, splendoarea lumii trece prin mine ca un șis, dincolo e mai ieftin mereu, aud, nu degeaba umblăm și acum cu placenta în spate și iertăm doar ce nu reușim să pricepem până la capăt, de pildă acest trup parașutat emblematic într-o femeie cuminte care-și desface fanteziile în aburul bucătăriei și adoarme ca un puzzle incomplet înghesuit pe pervaz.

Fer(m)ecată(3)

Închid pleoapele, apari îndărătul lor ca o nouă formă de simbioză, un prinț secret al mlaștinilor sau o statuie de fum disipându-se în aerul rece al dimineții. Câtă moarte împrejur, câtă viață visată, adiacentă, aderentă ca o liană, câtă putreziciune...Înfigem mereu arme albe la rădăcina iluziilor ca niște perfuzii, nu ne vorbim cu zilele, viermuim suspendați, ațâțați în deruta vagă a faptelor consensuale, convenționale, consumate, noaptea ne trezim într-un iureș de abandonuri și decizii voalate, somnul nu ne mai amăgește de mult. Sticlim atunci ca sălbăticiunile neconsolate. Ca propria fiară care ne lărgeste dinăuntru atunci când gustul sângelui sinelui ne redevine prieten, fără să mușcăm nimic, tăindu-ne benevol până la urlatul învult.

Merg pe alei, inspir gravitațional deruta grădinilor înecate, mlăștinoase, imploratoare, ale dublurilor ce ne colindă rătăcite de la un pas la altul, măștile astea lipite de piele prin care zâmbim zbârnâind cu toate rănilile deschise. Îmi confiști irisul neîndemânatic, jonglezi cu tristețea mea mângâindu-mi disanțele, concluzii de ceață, îmi decalezi legile absențelor, încerc să-ți păstrez mirosul în cutele pielii, în culpele rotundurilor, uite, în ureche este un melc nevorbit, susură marea adâncime, scărița urcă la cer, mi-e dor, dorul nu trece deloc, devine temelia celulară sidefie ca o scoică perlată, ADN-ul este plin de el, toate ambalajele și măștile încearcă să-l sechestreze dar eu strâng pumnul cu noi mici-mici ca niște soldăței de plumb ce păzesc infinitul câmp, au privirile pregătite, dragostea în tolba, de fapt se îmbrățișează pe marginea unui raft din lemn masiv- o bibliotecă de foc- își fac un ultim selfie și plonjează zâmbitori salvînd datele esențiale ale neantului.

Spuie că ai depresie minoră, minionă, probabil blondă cu ochii migdalați, eu îți radiografiez lent trupul, e asemenea unui voal macrocosmic, o auroră boreală care desfide capătul lumii, aterizezi mereu în mine ca un avion de hârtie pilotat neîndemânatic, te ghemuiești într-o ființare sistematic desființată, alungată. Și eu mă feresc de amor din dragoste, accept iubirea provocată, însăilată, depigmentată dar ce te faci, nu rezistă în timp, privește tâmp, are tâmpie întâmpate, albastre ca o ceșcuță din care pier moleculele de ceai răzvrătite de o boală neîmblânzită, de nostalgia asta tremurătoare în tije insistente ce ți se infig în piept și schimbă sângele.

Aștept un plâns sănătos care să mă ridice din cenușă, să mute munții trecuți în stratosferă spre alte planete care acum fac ochi bolborosind chimice încrengături, captând inconsecvența stărilor intens moleculare, disipându-ne inconstant în sfere neelucidate, inversând gravitațional, gestațional, gestaltul din fiecare gând ilizibil care se semnează sub formă de ins identificat, amprentat, paralizat, parazitat, civilizat în exces, decodificat pînă-n ultima setare.

Tu colinzi în fiecare noapte prin alte și alte femei ca-

ntr-o fecunditate amăruie, vorace, ispășindu-și vini imaginare într-o loterie a nimicului frumos aseasonat, parcă suntem într-un pictorial, eu trebuie să mă servesc de Ego, de estrogen și de criogenarea emoțională și să zvâcnesc în sus ca o pasăre pe jumătate rănită ce se înfige în cer sau eter, darce ne facem cu acel tremollo spiritual mai important decât toate cutremurele epidermice.

O viață să devii om sau femeia altuia. Părăsindu-te din silueta râvnită în almanahuri de modă veche sau veghe sub un fel de zeghe la zece ani, din fetișcana timidă, slabă luată în derâdere de pubere trupeșe, îndrăznețe, apoi o secundă să te pierzi ca fumul în brațele aleatoare, în sufletul matinal aburind lângă cafea, apoi multiplicându-se prin savoarea vinului roșu de amiază sorbit decent în timp ce conversezi în eter cu Eve împrumutate imaginației debordante, devoratoare.

Și-atunci tu chemi oglinzile paralele la apel, fiecare îți arată o felie de viață pe care o mai păstrezi încă în buzunare transparente, o protejezi de umbre definitorii, de cearcăne lungi ca poalele unui călugăr, cazi și recazi în aceeași floare vrăjită de amănunte semnificative, parfumuri ușoare sau răscolitoare imagini de femei ce pălesc sub tălpile Ei pe care o cauți asiduu și o regândești la fiecare inspirație inspirațională, așa cum de altfel facem toți, ești departe....departe, uneori mi-e dor de gesturi simple pe care le poți avea doar cu altcineva, alteori trasez vag prin aer un fel de consens, o cimilitură chinezească veche, o înțelepciune holodramatică la minut, o cenușă din care se poate crea orice basm perfect, fără început și fără sfârșit.

Mereu ocolești adevărata femeie, intri și ieși din doruri ca din ecuații simplificate până la nivelul îngerilor, pălești, ispășești, pășești prin toate aceste necunoscute, te rezemi vag de tot felul de treburi, de îndemânate devieri ale sortii, uneori singurătatea te cuprinde ca o boală lașă, lasă, spui, apoi trimiți ceva pe whatsapp, mă crezi un copil printre stele, un prunc înăbușit în spectre, te joci, mă joci, mă deșiri dimineața iar seara îmi coși inima cu model.

Și te depărtezi precum viața visată și iarăși admiri și devii jar, esti undeva pe lângă nicăieri, nu te pot cuprinde,

→ Continuare din pag. 29

cârciumă”. Această operă se află tot la Muzeul semnalat mai sus. Delavrancea este unul dintre comentarii acestui tablou, făcând o analiză amănunțită a atmosferei pe care artistul a reușit s-o creeze. Un alt comentator a fost Nicolae Petrașcu care la cunoscut pe Grigorescu în anul 1895 la o expoziție a acestuia. Grigorescu deschide în 1887 o expoziție în sala Martinet și în același an apare o critică a lui Gil Blas, pe data de 3 martie. Acesta va scrie „Un țăran român care ține o găscă subțioară”... este o lucrare de maestru. Iar pe 28 februarie în „Courier du Soir” se va scrie „Grigorescu este un pictor impresionist de mare talent”. Grigorescu având dor de țara sa se întoarce în 1867, dar mai întâi s-a oprit la Lemberg în Galiția, va scrie după o vreme Zambaccian. Se pare că „evreul” din tabloul respectiv se potrivește figurilor de evrei din acest loc. Chiar și Blasian arată că imaginea

nici nu vreau, trăiesc această iubire ghem, ghemotoc, la fel cum aş apărea în camera obscură levitând deasupra patului care ne vede nașterea, fiindul și murindul, iar între ele, un hamac tot mai rarefiat, dragostea cum urcă și coboară de-a lungul trupului ca o eșarfă captată într-un timp al ei particular.

Uneori apari lângă mine pe pernă, ca într-un basm aproximativ, spui “lasă, e cool, stay cool, baby, be relax,” dar viața zvâcnește ca un pescar ce nu-și mai vede umbra dintre ape, azvârle momeala ultimă, îl cheamă adâncul, îl agită fluidul dintr-o specie necunoscută care urcă încet la suprafață îmbătând undele, învolburând starea lui de mătase radiantă ca o auroră.

Îți începi ziua trăgând peste tine toate apărările ca acoperișurile unei pagode, apoi scotocești printre mărunțișuri, cartoane, petice, busturi de femeie, tibii întinerite bătând gongul, amante amânate ale neantului care pâlpaie la cap ca o lămpiță de colecție, oglinzi paralele și omuleți uitați în Lună, resturi de ambalaje în care “mâinele” nu se mai mânie, desene și hărți în nori, aburi ai cafeluțelor neelucidate, obiectele și dorurile sunt forme, esența e cumva purtată de tine dintotdeauna și totuși o noutate- sufletul mi se ridică revers ca după o iminentă, triumfală prăbușire și totul accede aurul pur, mă ridic, fileul e viața, jonglez, trimit, mă multiplic dar tot te vreau, hașurez depărtatea, scad principii, distanțe, ecouri, rămâi nechemat ca o statuie smulsă veacurilor, aburind imaginația unui trecător oarecare de la marginea tuturor.

Uneori începe să doară această năvală de emoții nestăpânite, femei care mă deșiră din animusul vibrant al biroului unde-mi petrec o treime de viață amestecând în dosare și table candori prăfuite și derute născocite, nu am scenariu, doar vise, unele mai plâpânde ca un trup de lumină aparentă întinând aerul purși simplu.

În timp ce de pe o clapetă pe alta întoarcem un jazz neelucidat, năruind genunchii dimineații, lucrurile grele de noi cresc filă cu filă, ne răstoarnă în poze vechi, voalate, naive, din care facem semne și colindăm așa cum știm, calzi și blânzi, încă de la începutul timpurilor...

evreului din tabloul respectiv este asemănătoare cu ceea ce a văzut și l-ar fi inspirat pe artist.

Grigorescu a fost un mare artist, incontestabil. Atmosfera care a dominat la Lemberg – Polonia a avut o mare influență asupra viziunii sale. Artistul a combinat imaginile văzute în Polonia cu cele a vânzătorilor de păsări-rațe, din piețele României. „Evreul cu găscă” este ca subiect o mutație. Prof. Gheorghe Oprescu va scrie în 1962: În „Evreul cu găscă” este vorba de a găsi forma cea mai potrivită și mai desăvârșită artistică pentru a demonstra absurditatea unor soluții politice care ignorau aspectul uman al problemei.

În concluzie trebuie spus că artistul N. Grigorescu și-a condus penelul în direcția laturii omenești a personajilor portretizate.

CULEGĂTOR DE PRAF DE STELE

Constantin MOȘINCAT

Cea mai recentă carte semnată de Miorița Săteanu mi-a trezit frumoase sentimente, precum cu un deceniu în urmă, când a stat „De vorbă cu stelele”, cavalerul de pe Criș, ajuns pe mal de ocean, George Roca. Dacă George ne-a amintit de români celebrii, rătăcitori prin lume, ca stelele pe

cer, doamna Miorița ne dăruiește și împărtășește cu noi, toată a sa considerație și bucurie, pusă în „scânteile luminoase”, revărsate în constelația valorilor feminine (și nu numai) bihorene pe care le postează astfel direct în Panteonul Cultural local.

După cum trecutul ni-l reconstituim din cioburile, pe care le ocrotește cu grijă pământul, din care înălțăm, precum cu Tăblițele de la Tărtăria, Întâietatea strămoșilor în Arta Scrisului și Socotitului, la fel și în viitor, din visul, încă nevisat, Poeți se vor naște, precum odată Eminescu (botezat de Vulcan) cu strălucire de LUCEAFĂR, și poate că vor împodobi, în viitor, zile frumoase, acoperindu-le cu „praf de stele”.

Cine o cunoaște, cine a fost în preajma Dumneaei, îmi va da dreptate: o MÂNĂ de Om, o inimă generoasă, o spadă de frunte mereu „în gardă” cu o replică fină, elegantă, pilduitoare. Cuvintele Dumneaei mângăie, îndeamnă și încurajează răzbaterea prin drumurile și cărările strâmte, ori anevoioasele suișuri ale vieții.

Prin atitudinea și exemplul personal, Miorița Săteanu dăruiește energie, speranță, voință și putere pentru a învinge. În preajma tinerilor e contagioasă în muncă, lângă cei suferinzi un înger ocrotitor. Sunt „Culese din praf de stele” doar 33 de intervențiile și cuvântările rostite cu ocazia unor lansări de carte pe care autoarea volumului le-a strâns într-un buchet dăruite publicului.

„Activă la „puterea a treia” consider că-i doar o metaforă, căci Doamna Miorița Săteanu are Vocația de a iubi. O iubire, care, cuprinde la un loc, iertarea precum îi este crezul:

„Eu Cred.../ Că nu mai e timp/ Să devin persoana care am fost./ Eu Cred... Că pot merge în continuare, mult timp./ Dacă mă voi dăruia celor care au nevoie/ Și

dacă voi avea, mintea limpede/ Să fac tot ce pot și doresc să las ca amintire...”

Cât de frumos gândește, și cât de strălucitor dăruiește! rezultă din sinteza celor 275 pagini, pline de mulțumirile pe care, socotește de cuviință, să le adreseze creatorilor, cu urări de succes și bucuria de a împărtăși gândurile slobozite în rime (de Victoria Furcoiu), ca „scrieri pentru copii de la bunica” (p.152), ca har venit din Înaltul Cerului pentru cei care „trăiesc cu credința, nădejdea și speranță într-o viață de respect și bună înțelegere acelor care o iubesc”(p.159).

Niciodată nu obosește, în constelația „Uniunii Femeilor din Bihor”, descoperă mereu talente, al căror începuturi le propulsează cu feliții, provocând noi lansări ca un adevărat și autentic Eveniment floral, plin de farmec și duioșie, precum ecoul din „Florile Vieții” (Ștefana Goția), dimpreună cu rima căreia rezonază pentru „bunătatea familială”, prinsă în adânc de suflet, în care a „cuibărit o lume” mirifică, cuprinsă de firea fiecăruia din noi, inima feminină, generoasă, ca în Balada Mioriței.

Precum Adevărul, din cuvintele nerostite, din icoanele sfinte la care se roagă Miorița Săteanu, îl descoperă, preamărește, parafrazănd torentul de „mărgele rânduie printre gândurile și frământările poetice ale autoarei volumului „Icoana un Cuvânt”, cu felițiile care abia „se-nfiripă” în timp ce doamna ne strecoară ca un zefir; un alt volum de poezii: de „Înscripții pe viața mea” în care compune cu talent, deși cu modestie zice: „Nu sunt poet”, semnează Nona Tudor Heredean.

Am răpi bucuria și plăcerea celor 33 nominalizați în carte, și ineditul acelor rostiri petrecute într-un răstimp de câțiva ani, într-un echilibru bine chibzuit între tinere talente și mai „coapte” apariții. Valoarea este criteriul pe care Miorița Săteanu îl pune în cumpăna aprecierilor Domniei sale. Verbul său, bine țintit, atinge cu regularitate și precizie coarda sensibilității, a viziunii romantice, deschide mereu Cerul înstelat și mai ales apropiată creatorii de „ de praf de stele”

Miorița Săteanu lasă deschisă portița, prin discurs și scris, pentru ca bunătatea să se strecoare, iar lacrima de cerneală să deseneze frumoase contururi rotunde de artă autentică. Stârnește curajul ca să determine autorii să se „înroleze” în competiția creației pe care o împărtășește cu naivitate de copil, cu aer adolescentin și cu rigoarea seniorului care slujește cu credință și profesionalism „tot ce gândește, propune, face și atinge” lărgind mereu cercul de buni prieteni.

Celor din jur le arată direcția, firilor pesimiste le infuzează înțelepciune, răbdare și cumpătate. Pe cei ce știu îi sfătuiește să dăruiască, creind adevărate ode

de bucurie celor nevoiași și suferinzi. „Rondelele clipei” constituie adevărate „misiuni alese” pe care le oferă generos celor care se străduiesc, care perseverează și nu oboresc a crea frumos pentru înmiresmarea sufletului tuturor. Așa desfășoară evantaiul manifestărilor Domniei sale. Așa ajută „persoanele de vârstă a treia” pentru a fi la „puterea a patra” în concurență cu „spiritul liber” al florilor care învață de la „naștere la mormânt” (p.176 – Hateș Pascu). Precum poetul Miorița Săteanu, stă De vorbă cu Dumnezeu, ca o dovadă a curiozității „de a dezlega mistere de profundă credință” pentru a asigura confortul și liniștea launtrică. În pelerinajele și rugăciunile sale duminicale, Miorița Săteanu imploră ajutorul Proniei Cerești pentru mântuire, iar sărbătorile religioase fiind sărbători ale sufletului său credincios, adevăratul Far Călăuzitor. Credința o ai. O manifesti ori nu public este opțiunea personală, dar ațintirea privirii către Înaltul Cerului definește Eul Credinței.

Și nu pot să nu amintesc că, același spirit, după cum definea savantul Nicolae Iorga pentru ardeleni: „tricolorul e ca bolta cerului de necuprins”, tot așa și pentru spadasina olimpică, Miorița Săteanu, tricolor pe care l-a înălțat SUS, în mintea și inima sa, și-l Păzește și Slujește cu strășnicie, ca un soldat Devotat și Credincios al României! S-a alăturat astfel lui Aurel Horgoș, pentru a răsplăti cu frumoase aduceri aminte anii tinereții și ai performanțelor sportive, oferind „modele de învingători”, pentru sportivi, profesori și antrenori. Puțini sunt aceia care știu și apreciază strădania și efortul sportivilor. Cei medaliați sunt invidiați numai atunci când sunt răsplățiți cu diplome și medalii. Doamna Miorița privește cu dulce nostalgie anii tinereții când, pe planșeta de scrimă avertiza adversarele: „En garde!”. La vârsta senectuții din sala de performanță la „geneza și devenirea prin poezie” luptătorul de altă dată Aurel Horgoș „caută „cheia” apariției, identității și a personalității poetului” (p.195) și a plaiurilor natale asupra cărora „priveghează prin poezie”.

Patriotismul, reprezintă sentimentul sădit în tinerețe, cultivat toată viață și păzit cu strășnicie la bătrânețe, ca sportiv, profesional și poetic. De aceea, ca și poeta Viorica Indrea (p. 200), „Nu stinge candela”, cuvânt ce are, pe lângă sensul biblic și haric și unul profund al Recunoștinței față de strămoși. Lumina candelor priveghează, și alimentează precum izvorul râul, cuptorul sufletului pentru respect și închinare în fața memoriei, Îngennchere la umbra crucii și în fața Troițelor de Eroi, pentru a „nu tulbura somnul celor trecuți în lumea dreptilor, căzuți la Datorie”. Și cât de strălucit și tulburător de frumoasă roagă împeună cu poetul: „De când mă știu eu te-am iubit/ Măicuța mea cea sfântă/ Pe barățe Tu m-ai

ocrotit/ Necazul să -ajungă/ m-ai ajutat de-am devenit/ Smerit, cu bun renume”. În același context este elogiată viața și activitate de „cincizeci de ani în slujba bisericii ortodoxe române și a neamului meu românesc” a părintelui Gheorghe Nemeș. La evenimentele aniversare și comemorative dedicate Eroilor Neamului, Miorița Săteanu are ca invitați de Onoare Corul Veteranilor „general Traian Moșoiu”, condus de inimosul profesor Fluieraș.

Deși de fire sobră, Miorița Săteanu trece cu ușurință în lumea copilăriei, a veseliei, de la poezie la dans și voie bună, acompaniind „Dansul înserării” a Ioanei Precup cu frumoase cuvinte de laudă la cea de 12-a carte de creație, din care desprinde ca pe o concluzie: „În grădina sufletului meu/ Înfloresc trandafirii”/(p.226). Fiecare persoană, odată, se întoarce spre prima lui dragoste - care a fost, pentru Miorița Săteanu: OMUL, cu toate problemele lui sociale sau de sănătate, după cum ne-a mărturisit, într-un dialog, protagonistul evenimentului de luni seara 28 iunie 2020, de la Cenaclul „Barbu Ștefănescu Delavrancea”, condus de av. dr. Pașcu Balaci, ținut la Sala Protopopiatului Ortodox Oradea.

În prefața volumului și în fața unui impresionant număr de iubitori de artă frumoasă, scrisă și recitată, pr. Dorel Octavian Rusu, remarcă conținutul și mesajele care se „apropie de sufletul cald, de mare omenie înnobilit de profunda Credință în Dumnezeu”, aureolat „cu praf de stele” pe care le-a cules cu hărnicia unei albinuțe, cu devotamentul și statornicia unui CAVALER, Miorița Săteanu.

MENIREA, Mioriței Săteanu – cum zice în poezie Măduța Sabina – demonstrează faptul că :

„Nu i-am ales pe buni de răi,/Condusă de dorința/
Orcăruî semen să-i ajut/ Să-nfrunte suferința...

Atâtea frunți am mângâiat,/ Atâtea inimi am
vegheat,/ Atâtea nopți de pază-am stat,/ /
Să-nvingă VIAȚA ne-ncetat”.

Te desparți greu de frumoasele cuvinte pe care, din respect și pre-plinul de iubire pentru oamenii care crează, Miorița Săteanu cu distincția Culegătorului le transformă din „praf de stele” în Stele poleite cu Respect, Recunoștință și Mireasma cuvintelor potrivite. cu precizia unui inginer diplomat. Onor Stelelor, aleasă Cinstire „Culegătorului”, Miorița Săteanu!

Ștefania Oproescu Arhitectura visului în universul cotidian

(*Pasărea de gheață*, Editura „Atec”,
Focșani, 2015)

Aureliu GOCI

Ștefania Oproescu (pseudonim pentru Dorina-Ștefania Cristea, născută la 1.I.1949, în comuna Pătârlagele, județul Buzău), scriitor polivalent (publică poezie, proză scurtă, eseu), cu studii universitare la Institutul de Medicină și Farmacie Iași, a debutat în revista „Porto Franco” 1990, cu poezie care rămâne dominantă consecventă a preocupărilor sale estetice. După debutul editorial tot cu poezie, *Naștere perpetuă*, Editura „Zedax”, Focșani, 1996, urmează alte volume la aceeași editură: *Potcoave de catifea* (2001) și *Singurătatea nisipului* (2004). Bibliografia se împlineste, fără să fie foarte bogată, cu *Delir în curcubeu*, Ed. Valman, 2009 și *Noapți în Clepsidră*, Ed. Tipo Moldova, 2011. Volumul de proză scurtă *Zăpada Neagră* (Ed. Valman, Rm. Sărat, 2007) nu e un simplu accident, autoarea publică, în paralel, texte de diverse genuri și specii, nu întotdeauna compatibile unele cu altele, dar marcând disponibilitatea de scriitor total, care însă include și un anume amatorism.

Despre cărțile dnei Ștefania Oproescu au scris personalități ale literaturii actuale, nu neapărat criticii profesioniști, și (cu o singură excepție) toți din zona răsăriteană a teritoriului național.

Din câte îmi dau seama, nu există inegalități între volume și nici o evoluție interioară a timbrului specific. Argumentul nu este o prefață, ci o revelație auctorială: „Totul a început cu un vis. Aflându-mă într-o biserică, o pasăre cu un penaj multicolor, fluorescent, de nicăieri venind, mi s-a așezat în palmă. Rece și sticloasă a început să se topească, în timp ce o priveam neputincioasă cum se transformă în apă curată, picurând pe covor, fără să lase vreo urmă, un vis frumos, umbrit de nedumerire. Ca orice vis, a rămas în uitare. Peste câteva zile, un eveniment m-a adus într-o biserică reală. Și, în timp ce preotul oficia slujba, am văzut o pasăre mică zburând haotic prin cupola bisericii, lovindu-se de geamuri în căutarea ieșirii. Era prea sus, nu se putea face nimic pentru ea. Nu interesa pe nimeni. Nimeni n-ar fi întrerupt ceremonia ca să lase cale liberă pasării năucite. Visul acela, trecut din somn în realitate, l-am numit *Pasărea de gheață*.”

Se poate observa nu numai atenția autorului de a structura o carte unitară, armonioasă, ci și intenția de a construi o arhitectură și o evoluție interioară interesantă, descendentă pentru că volumul începe cu poemul *Moartea pasării de gheață* și se încheie cu *Pasărea de gheață*. În același sens, pledează și un Argument, mai degrabă narativ, decât

confesiv. Interogația sau, mă rog, îndoiala de a începe un volum de poezie cu un titlu întunecat – formulată în cuvântul înainte – nu e de ordin estetic, ci marchează mai degrabă orizontul specific, dominantă tipologică a creației. În plus, versurile se generează dintr-o proiecție onirică, ficțională, care accentuează obscuritatea dintr-o poezie, altminteri, vitalistă, dinamică în țesătura ei interioară. Asociate cu aceste date de semnificație specifică, ilustrațiile florale, niște construcții ikebana, foarte elaborate, nu se potrivesc.

Se poate remarca de la început frecvența cuvântului zbor și a cuvintelor din acest câmp semantic: pasăre, aripă, plutire, cuib, pui plâpând, ș.a. care conferă unitate stilistică și densitate semantică universului imaginar. Visul rămâne principalul instrument poetic ca aspirație simbolică dar și prin faptul că este opoziție la presiunea cotidianului devastator și la „metastaza adevărului”. O referință intensă o reprezintă chiar invocația cuvântului, cuvântul fiind și el o creație a lui Dumnezeu.

Totuși, religiozitatea nu este dominantă cea mai subliniată a personalității poetice a autoarei, cum, de altfel nici celelalte categorii poetice prezente în carte, nu sunt exclusive.

Primul text, *Moartea pasării de gheață* este o artă poetică explicită în care se interferează elemente de poezie erotică, religioasă și filosofică fără o ordine axiologică ori cantitativă: „Pasărea de gheață învelită-n culori,/ rătăcită din roiul visului/ m-a ales să-i alin plecarea din clipă/cu basmul focului sacru./ Mi se topea în palmă transparența culorilor/ și curgea în buza umedă a nopții./ i se împutina trupul,/ fluturi negri bezmetici cu pântecul greu/ se izbeau de zidurile bisericii/ lăsând pete întunecate/ în neostenita capcană a mișcării,/ până când dimineața a înflorit/ vitraliile de deasupra altarului/ și am văzut pasărea cealaltă de sânge/ rătăcită în zbor,/ căutându-și ieșirea din fereastră în fereastră,/ sub privirea indiferentă a îngerilor.”

De la această ipostază, de contemplație și stare morbidă ajungem, în ultimul poem al volumului, *Pasărea de gheață*, la imaginea tragică și mistică a unei întâmplări incredibile: „Și iar văd pasărea zburând/ prin cupola bisericii goale./ Nici un sfânt nu bate din aripile/ pictate pe ziduri,/ să-i însoțească întoarcerea./ Rătăcește prin culori de vitralii,/ lovește necunoscute orizonturi dure,/ aude doar pocnetul ca de grindină/ al trupului ce-i desparte memoria/ de relieful necunoscut al prezentului,/ pe care ghearele nu reușesc să-l agațe;/ clipele de odihnă îi alunecă/ picătura cu picătură din trup./ Pe altar, dimineața, o pasăre moartă.”

Spațiul sacru devine locul unei întâmplări nefericite dar care devine o tragedie cosmică, cu efecte directe și în sufletul credinciosului, dar cu rezonanțe până la tronul lui Dumnezeu.

Rar mi-a fost dat în ultimul timp să întâlnesc un asemenea volum unitar, simetric, structurat coerent, cum se făceau cărțile interbelice de poezie: Cuvinte potrivite, *Joc secund*, sau toate volumele lui Lucian Blaga: cu o poetică explicită, un cuprins de variații tematice și un poem final, concluziv, ori cu o morală implicită, într-un cuprins rotund.

De aceea cred că doamna Oproescu are școala veche, tradițională, sobră, foarte elaborată, a scrisului care echivala poezia cu adevărul sufletesc și rezoluția morală a unei conștiințe creștine.

POEZII

Luiza CALA

MOARTE INIȚIATICĂ

De câțva timp
Sunt locuită de cineva.
Persoana aceea necunoscută
Care îmi cotrobăie
Prin interioare
Nu este bună,
Nu este rea,
Este doar străină.
Nu îmi place să împart
Spațiul interior cu nimeni.
Îi voi cere să plece.
M-am trezit pe un câmp
Acoperit cu margarete.
Zburam deasupra lui,
Eram liniștită, liberă,
Nespus de fericită.
În mijlocul câmpiei înflorite
Eram eu. Moartă.
Oare îi cerusem să plece,
Oare băusem licoarea
Oferită?
Calm, calm, calm.
Niciun regret.
Eliberată.
Strania făptură,
Prin moarte,
M-a inițiat în libertate.

ABSENȚELE TALE

Sunt ucigașa fără regrete
A absențelor tale.
Știi că absențele tale
Nu au umbră?
Știi că absențele tale
Nu au glas,
Nu au formă?
Au doar un gust amar
Și o încăpățănată
Durere!

Absențele pot absenta?

ORFELINATUL DORINȚELOR

Fusese cândva,
Nu se mai știe când,
O lume a dorințelor,
A dorințelor arzătoare.
Erau peste tot,
Pe pământ, la subsol
Și prin ceruri.
Oamenii trăiau
Potrivit dorințelor,
Cu patos, cu înverșunare.
O impusă distanțare
I-a îndepărtat pe oameni,
Le-a înzidit dorințele,
Le-a ferecat puțințele.
Crivățul sculpta în sufletele lor
Lacăte fără chei.
Minunile interioare dispăreau,
Dorințele erau aruncate
În orfelinate,
Dorințele nu mai serveau
nimănu,
Rămăseseră doar în refrenul
Fredonat fără încetare
De un nebun.

De ce este copilul zgribulit?

TRAIUL FĂRĂ DE PĂCATE

Se spune
Că nu toate păcatele
Pot fi iertate,
Că trăirilor oneste le repugnă
Vinile care se tot adună,
Că doar Supremul poate
Să le ierte pe toate,
Că din greșeli ar trebui
Să învățăm
Traiul fără de păcate,
Că fiecare om are orgoliul
De a își trăi experiențele,
Fie ele chiar dammate.

Cum ar fi traiul
Fără de păcate?
Plictisitor,
Cu amintirea greșelilor
Atârnate
La loc de cinste,
Strigând amarnic
După ajutor.

De păcătuțit vă este dor!

ZOOM LA PERIFERIA SIMȚIRII

Zoomul programat
Mi-a amintit
Că eu am fost liberă,
Tu, asemeni mie,
Erai liber.
Eu aveam bucuria
Îmbrățișărilor tale,
În simfonia înserărilor
Cu promisiă iubire.
Eu râdeam soarelui
Pe plaja plină.
Tu și vântul vă întreceați
Care să mă cuprindă.
Acum doar fiorii
Amintirilor noastre
Mai fac pereche.
Trăiri zdrențuite
Încearcă să se salveze
Într-un zoom
De la periferia simțirii,
Fără atingeri,
Fără țineri de mână.

Îți amintești cum eram împreună?

NOUA ENIGMĂ

Orizontul s-a micșorat
Până când gândul meu
L-a cuprins.

Acum gândesc nemăsurat,
Orizontic, cumva.
Câte un curcubeu zâmbește
Ploii care a trecut
Și a lăsat miros proaspăt
În urma sa.
Peste mireasma reavănă
Se suprapune dorința.
Este dogoare în mine.
Dorința mea pleacă spre tine,
Se expandează
Până la un nou orizont
Pe care-l cuprinzi
Ca să mi-l dăruiești.
Cineva încearcă să dezlege
Această nouă enigmă.

Tunetul anunță sosirea.

UMBRA PYTHIEI

De la o vreme o caut
Pe Pythia, vestala din Delphi.
Am întrebat femeile
Fără vârstă.
Mi-au spus să mestec laur
Până încep să o văd.
Am ajuns la Delphi
Să-mi ostioiesc al meu dor.
Nici acolo nu era.
Într-un târziu
Am auzit un murmur venind
Din măruntaiele pământului.
Nu înțelegeam gânguritul
Venit dintre stânci.
Un abur ascundea vocea
Celei care îi citea
Lui Apollo.
Ascultând am reușit
Să vând ultima umbră,
Umbra dafinului
Aplecat peste zare.
Au luat-o niște zei
Din depărtare.
Spuneau că o vor sădi
Pe planeta lor.

Pythia este sora ta?

SE TERMINASE SERBAREA ȘI CÂNTECUL

Gabriel MIHALACHE

Pe o scenă din lemn, improvizată cu câteva zile înainte și care scârțâia din toate încheieturile atunci când copiii jucau dansuri populare, a trebuit să spun și eu o poezie. Fiecare elev trebuia să spună o poezie, așa spunea tovarășa învățătoare. Intrarea pe scenă era după alfabet, așa că am răsuflat ușurat aproape o jumătate de oră. - Tu intri acum, e rândul tău acum, zice șoptit tovarășa învățătoare, făcând cu degetul arătător, un semn discret spre mine. Poezia o știam bine, dar mai știi!? Doamne, să nu mă încurc! Țineam strâns în mână un cui destul de mare - Să se vadă de departe, zicea mama! Transpirasem. Mă durea burta de emoție sau de frică...sau toate d-împreună...nu știu. Broboane reci de sudoare au pornit la vale pe șira spinării. Intru pe scenă drept, cu pieptul înainte, țațoș ca un cocoș, ca să-mi fac singur curaj. - Cuiul, de Tudor Arghezi! zisei eu tare, cred ca exagerat de tare, căci am făcut să se întoarcă spre mine toate capetele și toți ochii. Tata era în primul rând, l-am văzut și asta mi-a dat curaj. Am recitat tare și cu intonație, așa cum m-a învățat mama. - Bravo! a zis cineva, după care au urmat aplauzele... și apoi premiera! - Clasa a patra, mențiunea a treia... mențiunea întâi... premiul... al treilea, al doilea, premiul întâi... Am plecat acasă singur. Părinții mei au mai rămas la taină. Fiecare cu prietenii lui. Eu nu aveam prieteni. De fapt, nici acum nu am. Mergeam spre casă încet, cu premiul sub braț, pășind cu pași mărunți, pe o stradă prăfuită, cu oameni stând de-a dreapta și de-a stânga ei. Îmi displace priveliștea. Am așa un sentiment de bucurie și de tristețe, împletindu-se în mintea mea destul de egal. - Al cui ești tu, dică mă, zise o femeie stând pe malul șanțului și oprindu-se pentru o clipă din cusut. - Al lui Nicu din Vale, zisei eu repede ca să scap. - Al lui moș Ion Ciutu? Întrebă ea mai mult a mirare... Mai știi ce-o fi în capul ei (!?), gândii eu și imediat am rupt-o la fugă spre casă!

Mama mare era în bățatură. Avea o oală de lut la foc, în care fierbea fasole, o fasole rotundă, de culoare

maronie.. Oala devenise neagră pe partea cu focul și cărămizie, unde era coada. Mirosea frumos, căci obișnuia să pună în ea, cimbru sălbatic, proaspăt, care îi dădea o aromă aparte! Pe pirostii, fierbea o cratiță cu cartofi. Mămăliga deja era gata. Mă gândeam, cât de greu este pentru o femeie, să facă toate acestea, așa simplu, cu mai de niciunele și să-i mulțumească pe toți. - Pupa-l-ar mămica, zise ea și se repezi să mă pupe când pe un obraz când pe altul, aproape sufocându-mă. - Mamă mare, am luat premiul întâi zisei eu bucuros. - Dă să pupe mama un copil dăștept. A luat el primul întâi! Nu am corectat-o... cum că se zice „premiul întâi” nu „primul întâi”. Nu era cazul. Chiar mi-a plăcut cum sună. După ce am mâncat, m-a luat de mână și mi-a zis încet, așezat, misterios chiar. Vreau să te rog ceva, acum ești băiat mare. Deschise lada de zestre cu pioșenie. În căsuță se răspândii imediat, un miros plăcut de busuioc și levănțică. Uite cu ce să mă îmbrăcați când voi muri. M-am cutremurat... Un fior mi-a străpuns sufletul, ca un pumnal rece, de fier. Într-o clipă, creierul meu a fost străfulgerat de mii de întrebări și imagini apocaliptice. Parcă aș fi trăit sfârșitul lumii, sau poate chiar asta și era... Cum așa? Ce moarte? Care moarte? A cui?, Când?, De ce?... Mi-am șters repede nasul cu mâneca pestriță a șorțului de școală, ca să nu observe că plâng. N-am reușit! Observase, dar nu a zis nimic. Înțeleaptă tăcere! Așeză pe pat, una câte una din lucrurile cu care... trebuia să... atunci când... Uite, asta este broboada cu ciucuri. Numai dacă este iarnă, dar dacă este vară, ai acest tulpă alb și această bazma neagră. (Îmbrobodită așa, semăna cu o măicuță de la mânăstire.) Aici ai cămașa cusută cu arnici, fusta asta, betele, ciorapii și „țandalele” din piele de vițel. Ai înțeles? Da. Am înțeles, zisei eu încet, în care se simțea vădit, o tristețe enormă, până la Dumnezeu. Dar mai am o rugămintă. Maria, să nu vină la înmormântare... N-am întrebat care Maria, m-am prefăcut că știu. Ce rost mai avea...

A strâns lucrurile de pe pat, le-a împachetat una câte una și le-a pus înapoi în lada de zestre, care a scos un scârțâit prelung, un plânset metalic, ciudat. A luat din coșul de nuiele de la grindă, o bucată de brânză și două ouă. le-a înfășurat în hârtie și întorcându-se cu spatele spre mine, ca să nu văd ce face și le băgă repede în sân. - Unde te duci, mamă mare? La cine? - Nu trebuie să știe stânga ce face dreapta. Nu asta am învățat la biserică? și plecă grăbită în sat. Iată cum o teologie întregă, este cuprinsă într-o singură frază. Cine mai face astăzi așa ceva? Să nu știe nimeni? Să nu afle nimeni? Astăzi, orice faptă de caritate, orice binefacere sau orice ajutor dat celor nevoiași, este făcută cu mare tam-tam, cu televiziune și cu mare alai.. Cum rămâne măi cititorule cu textul Evanghelic: „Să nu știe stânga ce face dreapta”?

→ Continuare în pag. 38

Concursul de poezie patriotică „Sub Crucea Sfântului Martir Brâncoveanu” din cadrul Forumului Național Cultural „Brâncoveniana”, la a III-a ediție, și-a desemnat laureații

S-a tras cortina pe terasa Palatului Brâncovenesc din Potlogi. În acordurile muzicii, interpretate cu bine cunoscuta-i măiestrie de Panseluța

Feraru, premianții și-au admirat diplomele, au frunzărit antologia ediției de anul trecut ce tocmai se lansase și cărțile primite ca premiu și ne-am despărțit de răcoarea zidurilor Palatului, dând piept cu urgia toridei zile de vară.

A fost un eveniment de neuitat pentru cei ce au luat parte. Un scurt și concis excurs printr-unul din momentele de referință din istoria țării, aureolat de domnia lui Constantin Brâncoveanu și profund marcat de martiriul lui, al fiilor și ginerelui. Noi, iubitorii de literatură din Potlogi am ținut să condimentăm și anul acesta evenimentul cu poezie tematică și din sfera mai largă a poeziei patriotice. La semnalul lansat de noi au răspuns peste 60 de creatori din țară și din Diaspora românească. Au fost admiși în concurs 44 dintre ei, restul neintrând în faza de jurizare datorită depășirii termenului de trimitere a creațiilor, stabilit astfel încât juriul să poată examina, aprecia și delibera, iar cei premiați să aibă timp să-și organizeze deplasarea la Potlogi pentru gala de premiere. N-a fost să fie chiar așa, „aripa tânăra” – în care organizatorii Forumului au investit încredere – omițând, probabil din exces de zel, să acționeze în strânsă corelare cu organizatorii concursului de poezie. Deh, tinerețea și valurile! Așa se face că în revista online Regal literar a apărut un alt termen, creațiile a 12 autori fiind trimise ulterior, când membrii juriului lecturau și notau, iar alți câțiva creatori, luând cunoștință de expirarea termenului, resemnându-se. Ca să nu mai spun că chiar noi înșine anunțaserăm inițial un termen și mai... timpuriu. Deh, vânturile, valurile...!

Ne cerem și pe această cale scuze pentru inadvertențe, cu credința că și o astfel de „lecție” își are utilitatea ei și că ne-am atins obiectivul propus. Noi ne-am străduit ca, prin poezie, să readucem în memoria publicului larg figura marelui voievod valah și pilda martiriului său și să îndemnăm creatorii de poezie să se aplece măcar din când în când și asupra perenei teme a

dragostei de Țară și de trecutul Neamului. Țin să le mulțumesc și prin rândurile de față poezilor Vilia Banța, Constantin Voicu și George Piteș și, nu în ultimul rând, criticului Aureliu Goci pentru răbdarea și seriozitatea cu care au „arbitrat” concursul, contribuind ei înșiși la reușita lui. Cum am mai precizat cu alt prilej, membrii juriului nu au știut cine sunt autorii cărora le-au acordat notele decât după întocmirea și transmiterea la mine a procesului verbal (vezi extrasul de mai jos), eu fiind singura persoană care cunoștea numele reprezentate de numerele respective.

O mențione în plus pentru prezența în rândul concurenților a unei talentate eleve de 12 ani din Buzău, căreia eu, în calitate de președinte al juriului, i-am acordat premiul „Reverberații brâncovene”, cu convingerea că poezia va dăinui aici, în Grădina Maicii Domnului, unde credința în Dumnezeu și iubirea față de Făcutul Lui reprezintă izvorul nesecat al Vieții.

Spre deosebire de primele două ediții, de data aceasta s-a obținut de la autoritățile locale și sponsorizare pentru premiere prin editarea câte unui volum, în cazul câștigătorilor Trofeului și premiilor I, II și III. În plus, Complexul Popasul Ianului de la Km 56/A1 sponsorizează editarea unui volum pentru micuța câștigătoare a premiului „Reverberații brâncovene” - o serioasă investiție în viitorul poeziei patriotice.

Desigur, sprijinul nemijlocit al Complexului Național Muzeal „Curtea Domnească” din Târgoviște, alături de relevantele auspicii ale Arhiepiscopiei Târgoviștei, Consiliului Județean Dâmbovița și Societății Scriitorilor Târgovișteni, ca și implicarea tuturor partenerilor au creat un cadru propice pentru buna desfășurare a activității în ansamblu și în special a concursului de poezie. Felicitări tuturor premiaților, dintre care îi amintim pe:

Vasile Toma (Trofeul Brâncoveniana); **Dimitrie-Sorin Pană** (Premiul I); **Ionica Bandrabur** (Premiul II); **Florentina Chifu** (Premiul III); **Tatiana Scurtu** (Premiul Revistei „Litere” și al Editurii „Bibliotheca” Târgoviște); **Corneliu Zeana** (Premiul Revistei „Climate literare”); **Mihaela-Maria Dindelegan** (Premiul UZPR); **Victoria-Maria Pripon** (12 ani, Premiul „Reverberații brâncovene”)...

A consemnat Marian Ilie

Privind la fotografia lui Emil Cioran

Ion Iancu VALE

Stau deseori și mă uit îndelung, pierdut,
la fotografia alb-negru a marelui și ne-mpăcatului
intelectual.

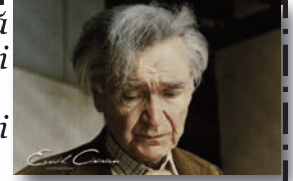
Privesc fizionomia puternic accentuată,
de țaran și nobil român și mă întreb de fiecare
dată,

tot mai nedumerit și mai uimit: „de unde oare
atâta tristețe,

de ce atâta durere la un astfel de om, hărăzit de
Creator,

cultivat și instruit, la acest fiu de protopop și nepot
de baron?”

Și ca într-o străluminare, îmi dau seama, de
fiecare dată

de ce marele bărbat mă
privește cu atâta durere și
compasiune.

Din fotografia sa, Cioran îmi
vorbește, mi se destăinuie
și parca se întreabă: „cum Doamne să nu te
înunde durerea

ca o apă măloasă și grea, cum să nu te copleșească
tristețea,

precum o vipie arzătoare, când, contrar a ceea ce
credeai

inițial, constăți, deodată, cu stupoare, că faci parte
dintr-un popor care, în loc să lupte și să se sacrifice
pentru a trăi mai bine și mai frumos, preferă să
viețuiască

oricum, târându-se, umilindu-se, autodevorându-
se

și să piară de foame și în mizerie morală,
în disprețul unanim și profund al celorlalte nații.”

Așa îmi zice din poza sa alb-negru, Emil Cioran
și înțelegându-l, aceeași durere și aceeași tristețe
mă cotropesc iremediabil, brăzdându-mi și mie
fața

și încleștându-mi și mie inima și sufletul.

„Din mitologia mea”, - 2000

→ Continuare din pag. 36

-Tată, cine este Maria, care nu trebuie să vină nici la
înmormântarea bunicii ?, întrebai eu, destul de interesat
de răspuns. - Sora mea Ioana este căsătorită cu nen-tu
Ion din Deal. Maria, este soacra ei, răspunse tata scurt și
puțin nervos. Dar ce-ți veni ? – Așa, ca să știu. – Tinerii
ăștia, că așa sunt tinerii, fără minte, s-au îndrăgostit și au
fugit împreună. Unde ? Că nu aveau unde. Nu aveau
nimic. Așa că tata, a amenajat sub pățul, unde ținea
câteva capre , o cameră pentru ei. A pus ferestre noi și
a vărut-o. A adus o masă, două scaune și un pat. Noi
eram mai săraci . Eram copii mulți și aveam pământ
foarte puțin. Părinții lui Ion erau bogați , aveau pământ
bun și roditor în Luncă. Pentru ei, o astfel de căsătorie ar
fi fost un dezastru... Așa că, într-o noapte, lelea Maria, a
angajat niște oameni de nimic să distrugă cu pietre
pățul și casa unde stăteam noi. Au spart aproape toate
geamurile, au distrus pereții care erau din pământ vărut
și au distrus în mare parte șița de pe casă. Tata, adică
bunicul tău, s-a urcat în pod și a început strige cât îl
țineau puterile. - Neicăăă, neicăă. !!!! Îl chema în ajutor
pe fratele său Păducă, de pe Deal. El avea armă de
vânătoare cu două țevi. Bun vânător, uneori prea crud...
. Nu a realizat atunci, de unde vine strigătul ăsta și bine
a fost. Că dacă venea, nici unul de-ald-ăștia, nu ar mai fi
rămas în viață. Ar fi fost un adevărat măcel. A pus mâna

dreaptă pe capul meu și cu un gest de iubire paternă,
îmi răvăși iute, părul blond și creț.

Anii au trecut pe nesimțite, unul după altul... Acum se
desprimăvarează. Natura se trezește din nou la viață.
Flori, izvoare, albine, cântec de păsări, copii jucându-se
prin iarba proaspătă, pe stradă multă agitație... Mama
mare este bolnavă. Zace de câteva zile în pat, fără să
mănânce nimic... nici apă... Deschide rar ochii, dar nu
zice nimic. Nu mai poate să zică nimic. De fapt, ea a spus
tot ce a avut de spus. Acum așteaptă în tăcere. În casă e
o liniște de mormânt. Nu se vaită, nu se plânge, doar un
zâmbet i se întrezărește subtil, în colțul gurii. Pe cine o fi
văzut? A oftat , un oftat greu, ca atunci când pierzi pe
cineva drag. A fost ultimul .

A fost o femeie deosebită. Iubită și respectată de toți.
De o bunătate creștină, cum rar întâlnești...Nu s-a certat
cu nimeni, chiar dacă alții au adus-o de multe ori în
starea asta. Zicea doar atât : - Lasă ! Copii din sat, i-au
umplut coșciugul de flori de pădure, viorele, toporași,
brândușele...- Uite, parcă doarme, zise o femeie mai în
vârstă. Tare aș vrea să mă ia Dumnezeu și mâine că tare
am dus-o greu pe lumea asta... Ioană, așteaptă-mă și pe
mine, se jeli femeia cu capul aplecat spre coșciug... toți
plângeau, un plâns de o sinceritate cum nu s-a mai
întâlnit în sat.

-Tată, lelea Maria a venit ? – N-a venit și a fugit iute în
grădină să plângă.

ULTIMA ARDERE PE RUG

(Sighișoara-Schassburger-1439)

Corneliu ZEANA

Pe teritoriul României de astăzi arderile pe rug au fost rare și s-au petecut numai în Transilvania. Titlul vorbește de ultimul autodafe din Sighișoara, dar în alte localități transilvane au mai fost arse pe rug trei femei, una în 1730 la Carei și alte două, în 1745, la Suzlo. În 1768 împărăteasa Maria Tereza dă un ordin de interzicere, astfel încât procesele intentate vrăjitoarelor sunt oprite. În toate cazurile de ardere pe rug din Transilvania acuzația a fost de vrăjitorie.

Romanul relatează istoria unei tinere femei, orfane, crescută la mănăstirea de maici, apoi, în urma hotărârii stareței și obștei călugărești, deoarece trecuse de vârsta copilăriei, a fost măritată cu un măcelar cu zece ani mai vârstnic. Ana era de o tulburătoare frumusețe, stârnind gelozia femeilor care, și din diverse alte motive, au depus numeroase plângeri la Judecătoria împotriva ei, acuzând-o de vrăjitorie deoarece sucea mințile bărbaților care ajungeau să o privească. Soțul ei, bărbat violent și de o gelozie morbidă, crede că soția sa a fost posedată de Diavol și o denunță. Completul de cinci judecători deliberează îndelung, analizează mărturiile și, în parte sub influența femeilor furioase care, adunate sub ferestrele tribunalului, cereau pedeapsa capitală, pronunță sentința: ardere pe rug. Execuția se desfășoară cu tot ceremonialul de epocă. După execuție, soțul disperat și cuprins de remușcări se sinucide prin spânzurare.

O ciudată molimă de gelozie violentă pusese stăpânire pe ținut. Autoritățile au chemat medici vestiți din diferite cetăți transilvane spre a descoperi cauza acestei mari tulburări. A fost identificat un

arbore uriaș, dintr-o specie străină locului, care crescuse chiar lângă sursa de apă a cetății. Alegerea unei alte surse de apă a pus capăt geloziei epidemice.

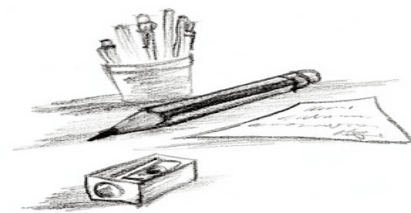
Pe locul casei în care au locuit cei doi, Ana și soțul său, casă care a fost mistuită de un incendiu provocat de trăsnet, nu s-a mai construit nimic. Se crede că locul este bântuit de duhuri. Aici au crescut, înfrățiți, doi fagi care au ajuns seculari. Cei care pun urechea pe trunchiurile lor pot auzi ecoul unui cântec trist.

P.S. În literatura universală, Jules Verne, în cartea sa DOCTORUL OZ, descrie o stranie stare de violență provocată de acest doctor OZ prin introducerea în casele locuitorilor a unui exces de oxigen. În zilele noastre, poluarea și mai cu seamă deficitul generalizat de magneziu, al cărui aport a scăzut cu peste 50% față de era preindustrială, poate exacerba agresivitatea comportamentală la nivel individual sau populațional. Autorul este un reputat medic și cercetător în domeniul magneziului. Romanul istoric nu face însă, desigur, nici o referire la acest aspect din zilele noastre.

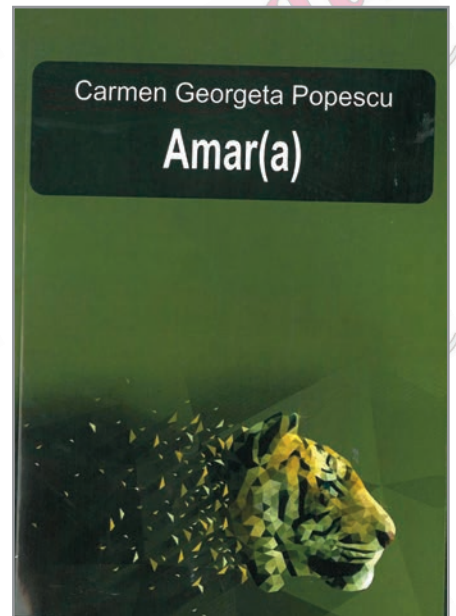
Consultând ghidurile turistice oferite celor care vizitează Sighișoara, acest burg rămas aproape nealterat de trecerea secolelor, nu veți afla locul unde au crescut cei doi fagi îngemănați. Multă vreme, locuitorii s-au ferit să treacă prin preajmă, de teama unor duhuri bântuitoare. Cu trecerea generațiilor, povestea celor doi fagi îngemănați a trecut în uitare.

În hrisoavele păstrate în arhivele orașului mai pot fi găsite, fragmentar, consemnări privitoare la procesele și arderile pe rug din acele vremuri. Pe baza acestor elemente, precum și a povestirilor trecute din gură în gură pe parcursul generațiilor, am reconstituit substanța cărții de față.

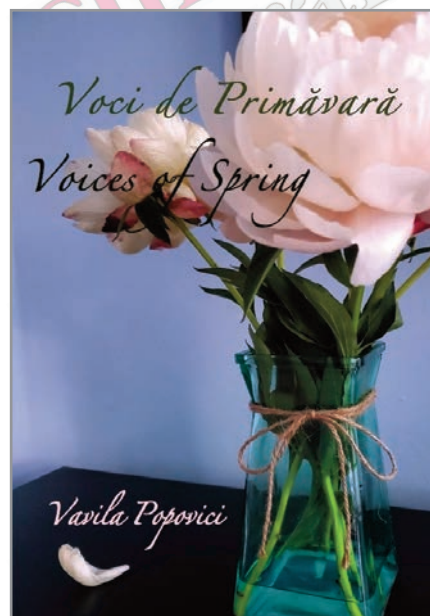
NOTA: „Ultima ardere pe rug”- Roman istoric, apărut la Editura Cartex-Iași 2021, tradus în limba arabă și prezentat la ultimul târg de carte de la Cairo.

Climare literare

Cărți din biblioteca revistei Climare literare

Cogito

„Cei care te învață cum să gândești te conduc la succes. Cei care te învață despre ce să gândești te îndrumă la nemurire.”, **Simion Petru Enaru**

Contact: Tel. 0722 702578 ; e-mail: ioniancuvale@yahoo.com ;
web site: <http://climate.literare.ro>

www.zen.ro | zen.print@gmail.com | fax: 0245 401 310 | mobil: 0765 461 304